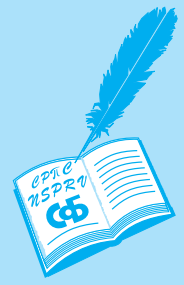




# INFORMATOR

## NSPRV-CPTE



**BESPLATAN  
PRIMERAK**

**Kolektivni članovi i osnivači Sindikata radnika u prosveti Srbije (Srps) su  
NSPRV i SOB GO**

**sindiso@sbb.rs  
www.nsprv.org  
www.srpss.org.rs**

**NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 4 • AVGUST 2010 • BROJ 39(3)**

### УЏБЕНИЦИ ЗА ОСНОВЦЕ НА ВРЕМЕ?

Уџбеници за осми разред, али и сви остали који су добили одобрење Националног просветног савета (НПС), биће на време испоручени школама. Упркос страху да Министарство просвете неће стићи на време да припреми решења за штампање одобрених уџбеника за реформисани осми разред, дозволе су на време послате(!) издавачима тако да издавачи имају довољно времена(!) да посао заврше до 1. септембра. "За само неколико дана смо успели да припремимо сву неопходну документацију. Ове године је било мало напето, јер је требало прегледати више од 300 рукописа. Разумем да су издавачи мало нервозни и да им је сваки сат важан, али нема разлога за панику. Урађен је велики посао и очекујем да од наредне године више нећемо имати овакве проблеме" - рекла је мр

Снежана Вуковић, начелница одељења за стратегију и развој у Министарству просвете.

Због усвајања Закона о уџбеницима и пратећих протокола, ове године су одобравани не само уџбеници за реформисани осми разред већ и поједине књиге за остале разреде. Такође, за разлику од претходних година када су одобрење чекали само приватни издавачи, ове године и Завод за уџбенике с нестрпљењем очекује решење из Министарства просвете.

Осим што су до последњег тренутка морали да чекају решења за штампу уџбеника, приватни издавачи се жале да нису добили објашњење зашто је око 100 књига одбијено. НПС је одбио да уради експертизу јер Министарство просвете није донело правилник, па се не зна коме издавачи упућују захтев, ко су чланови експертског тима и како се они финансирају.



### ЦРНОГОРСКИ ЈЕЗИК САМО КАО ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ

Поводом све већег интересовања за увођење црногорског језика у војвођанске школе, Покрајински секретаријат за образовање је обавестио јавност да се, „у складу са Законом о ратификацији европске повеље о регионалним или мањинским језицима чији смо потписници, настава може реализовати само на језику који је стандардизован и признат. Уколико постоје стандарди за језик, приступа се изradi наставног програма за наставни предмет (црногорски језик, као основни предмет и црногорски језик са елементима националне културе, као изборни наставни предмет). Уколико се жели увести само настава из изборног предмета Матерњи (црногорски) језик са елементима националне културе у основним школама, предлажемо да се представници Националног савета обратe одговарајућој основној школи како би се директор школе упознао са потребом изучавања овог наставног предмета и како би спровео анкету међу ученицима/родитељима како би се они определили за овај предмет“.

Према подацима Покрајинског секретаријата за образовање, у установама припремно предшколског васпитања и образовања од укупно 230.600 деце, Црногораца има 375 или 0,16%. У установама основног образовања и васпитања од укупно 158.036 ученика, Црногораца има 2.452 или 1,55% а од укупно 73.226 ученика у установама средњег образовања и васпитања, Црногораца има 1.398 или 1,91%.

### КУПОВНА МОЋ СВЕ МАЊА

Куповна моћ грађана Србије је у мају, била мања него у претходном месецу. За покриће просечне потрошачке корпе било је потребно издвојити 1,13 просечну плату, а за покриће минималне корпе 0,72. Трошкови живота у мају су у односу на претходни месец били 1,3% већи, а у односу на исти месец прошле године 3,8%. Овакав однос плате и корпе показује да је просечна српска зарада била довољна за покриће минималне, али не и просечне потрошачке корпе.

Куповна моћ изнад државног просека, мерена кроз обе потрошачке корпе, регистрована је у Београду, Новом Саду, Панчеву и Зрењанину, а испод просека у Ужицу, Смедереву, Суботици, Крагујевцу, Нишу, Лесковцу, Краљеву, Зајечару и Ваљеву.

(Насијавак на сџр. 10)

### УСКРО ПЛАТА ЗА РАД КОД КУЋЕ

У скоријој будућности и грађани Србије добиће прилику да буду запослени у фирми, а да раде од куће, најављују из Министарства рада и социјалне политике. Ово је само једна од новина коју ће омогућити измене Закона о раду, који, како кажу у Министарству, уводи флексибилније облике рада.

(Насијавак на сџр. 6)

### НЕМА ОДЛАГАЊА ПОЛАСКА У ШКОЛУ

У први разред основне школе ове године биће уписана сва деца која до 1. септембра имају најмање шест и по година, а највише седам и по година (рођена од 1. марта 2003. године до 1. марта 2004. године) саопштило је Министарство просвете. Родитељ, односно старатељ детета, коме је препоручено одлагање поласка детета у школу за годину дана, може да поднесе захтев комисији школе за поновно утврђивање спремности за упис у школу. Ако дете старије од седам и по година због болести или других разлога није уписано у први разред, може да се упише у први или одговарајући разред на основу претходне провере знања. У школу за образовање ученика са сметњама у развоју могу да се упишу деца на основу препоруке изабраног лекара надлежног дома здравља, а на основу процене потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику, уз сагласност родитеља. Законом о основама система образовања и васпитања предвиђене су казне од 5.000 динара до 25.000 динара за родитеља или старатеља без оправданих разлога не упише дете у основну школу или ако дете без оправданих разлога не похађа наставу.

(Насијавак на сџр. 9)

У овом броју можете још читати:

ЂАЧКА УДРУЖЕЊА У УЧИТЕЉСКИМ ШКОЛАМА.....	страница 2
РЕГРЕС КОЈИ ТО НИЈЕ .....	страница 3
РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТ .....	страница 4
УПИСИ .....	страница 5
ПЕНЗИЈЕ САМО 40% ОД ПРОСЕЧНЕ ПЛАТЕ?.....	страница 6
ОБРАДОВИЋ ЗАДОВОЉАН .....	страница 7
ДРУГИ ОБРАЗОВНИ СИСТЕМИ .....	страница 8
ШТРАЈКОВАО ДА МУ СИН НЕ БИ ПОНАВЉАО!.....	страница 9
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ – ТЕХНОЛОШКИ ВИШКОВИ.....	страница 11
КОКА ИПАК СТАРИЈА ОД ЈАЈЕТА.....	страница 12

# ORGANIZOVANJE ĐAČKOG ŽIVOTA U UČITELJSKIM ŠKOLAMA

**Đačka udruženja: „Natošević“, „Jadranska straža“, Jugoslovenski „Soko“, „Jugoslovensko pedagoško društvo Muške učiteljske škole“, Kolo saveza trezvene mladeži „Spas“, „Prehodnice“, Podmladak Crvenog krsta, Podmladak ferijalnog saveza...**

Posle I svetskog rata nastavljena je pozitivna tradicija raznovrsnog i organizovanog đačkog života u učiteljskim školama. Razni oblici samoorganizovanja učenika, iako pod kontrolom uprava škola, doprineli su formiranju lika narodnog učitelja, koji se u svom radu neće zadovoljavati samo radom u odeljenju i školi već postaje aktivan činilac, pokretač i organizator, predvoditelj i nosilac naprednih životnih ideja u svojoj sredini. Učeničke organizacije su znatno doprinele da svršeni učenici somborskih učiteljskih škola uživaju veliki ugled u narodu.

Među mnogim đačkim udruženjima najistaknutije mesto u Muškoj učiteljskoj školi imala je i pre a i posle I svetskog rata književna družina „Natošević“. Literarna družina „Natošević“ nije bila samo družina učenika koji su imali naklonost prema pisanju i u kojoj se razvijala ljubav prema pisanoj reči već bi se moglo reći da je to organizacija koja je okupljala omladinu učiteljske škole „čiji su oblici rada u mnogome razvijali usko postavljeni državnim i klasnim interesima predodređen nastavni plan i program, upotpunjujući i proširujući horizonte svojih članova, učiteljskih pripravnika, budućih istinskih narodnih učitelja“.

U okviru družine „Natošević“ postojale su raznovrsne aktivnosti. Učenici su se ogledali u literarnim sastavima ili su se upoznavali sa književnim delima (tako je velik broj kasnije poznatih književnika i drugih umetnika počeo rad u toj družini). Pedagoški ogledi i pedagoška misao su zauzimali važno mesto u radu družine „Natošević“. Družina je negovala horsko pevanje. Horovi Družine su bili izraz potreba samih učenika. Negovanje orkestarskog i solističkog muziciranja je krasilo družinu „Natošević“ i uopšte učiteljski podmladak u Somboru. Na sastancima dačke družine „Natošević“ široko se raspravljalo o tadašnjim društvenim i političkim problemima.

Iako u somborskim učiteljskim školama u prvoj deceniji posle I svetskog rata nije postojala organizacija SKOJ-a, kroz družinu „Natošević“ su prodirale pa i preovladivale kod omladine i takve ideje. U ovom periodu družina „Natošević“ značajno, ako ne i presudno utiče na formiranje svesti učenika i njihove buduće političke opredeljenosti.

Osim družine „Natošević“, postojala su i druga dačka udruženja. Podružnica ferijalnog saveza osnovana je 1926. godine, podmladak „Jadranske straže“ 1929. godine, Jugoslovenski „Soko“ 1929. godine. Podmladak Crvenog krsta je osnovan 1930. godine. U okviru podmlatka Crvenog krsta postojalo je i „Jugoslovensko pedagoško društvo Muške učiteljske škole u Somboru“.

Neposredno posle rata je obnovljeno Kolo saveza trezvene mladeži „Spas“. Družina „Spas“ je u prvoj poratnoj deceniji bili vrlo aktivna. Saradivala je sa sličnim družinama u drugim školama Sombora i organizovala kulturne manifestacije u gradu. Redarstvo grada Sombora je na takve skupove zvalo svoje kapetane da prate i cenzurišu program tih skupova. Tako je decembra 1924. godine u okviru javne priredbe kolo „Spas“ izvelo živu sliku „U dvanaesti čas“ u



kojoj se prikazuje tadašnje društveno stanje: „Da, gadna vremena. Kao da su se sve stihije udružile protiv čoveka... pa ovaj mrak“. Pisac, žive slike“ traži i puteve izlaska iz tog mraka: „Doći će vreme kada će svi progledati, tada će biti naš dan, tada će trezvenost da trijumfuje. A dotle samo napred. Jedini je lek borba... Tako dan mora i nama doći, mora doći dan ostvarenja naše velike ideologije“.

I u Ženskoj učiteljskoj školi bio je razvijen društveni učenički život. Presudnu ulogu je imala u poratnom periodu literarna družina „Prehodnice“. Osim književnih sastava na sastancima „Prehodnice“ učenice su čitale i svoje pedagoške sastave, ali i sastave o tadašnjem društvenom stanju. Družina je razvijala i muzičku umetnost. „Prehodnica“ je imala i svoju arhivu u kojoj je u školskoj 1927/28. godini bilo 145 učeničkih radova. Na žalost, ta arhiva nije sačuvana. U ženskoj učiteljskoj školi je 1925. godine stvoren

Podmladak Crvenog krsta a nešto kasnije i druge družine (Podmladak „Jadranske straže“ (1930) i Podmladak ferijalnog saveza 1931. godine).

Lokalni organi vlasti su i pre Obznane pratili rad organizacije KPJ u Somboru, sprečavali njenu aktivnost i aktivnost svih oni koji su išli dalje „od nacionalnog oslobođenja“. Strogo se postupalo prema svima koji su imali bilo kakav dodir sa Mađarskom Sovjetskom Republikom. Preti se „crvenima“ da će u ključu biti uništen svaki onaj ko pokuša da državni poredak poremeti. Posle Obznane teror nad komunistima i njihovim simpatizerima zaoštava se do kraja. Osim hapšenja i proterivanja, policija Sombora strogo nadgleda ljude, cenzuriše programe zabava, bioskopa, predavanja. Somborska buržoazija je pozdravila Obznanu i ministra unutrašnjih dela jer je on Obznanom razgolatio „tajne hodnike i razvratne komunističke elemente koji su radili na propasti države ove“. U takvim uslovima, kada je u začetku svog rada razbijena partijska organizacija u Somboru, nije moglo da dođe do organizovanog rada sa mladima, pa ni sa učenicima učiteljskih škola. To ne znači da naprednih strujanja, uticaja i veza nije bilo u somborskim učiteljskim školama u prvoj deceniji Kraljevine SHS.

Pojedini učenici Muške učiteljske škole su početkom dvadesetih godina održavali veze sa profesorom somborske Gimnazije Božidarom Maslarićem, članom KPJ od 1919. godine. Učenici iste škole su pomagali u vreme legalnosti zborove somborskih komunista. U Muškoj učiteljskoj školi širila se napredna knjiga, posebno kada je u nju došao Žarko Zrenjanin koji je bio poverenik biblioteka „Budućnost“ i „Učiteljske iskre“. Zrenjanin je oko sebe okupljao učenike i u kružiocima za učenje uticao na političku orijentaciju učenika. Nešto kasnije slično radi i Veljko Dugošević iako su u toku školske 1925/26. g. stupila nova disciplinska pravila koja uvode strogu kontrolu nad radom učenika. Po tim pravilima bilo je zabranjeno učenicima da sazivaju ma kakve zborove ili da učestvuju na zborovima bez odobrenja školskih vlasti. Učenici nisu smeli da stvaraju svoje družine ili da budu članovi drugih družina ako nisu imali odobrenje vlasti. Bilo im je zabranjeno da objavljuju svoje radove, pokreću ili uređuju listove.

## TURCI KRIVI ZA MANJAK PADEŽA

Za sleng kojim se i danas u Nišu priča tako da se u „ostatku“ Srbije slabije razume verovatno treba kriviti Turke, koji su se na jugu Srbije „zadržali“ taman toliko da u razgovoru dva padeža i danas nedostaju. Zabeleženo je da su se tokom celog 18. i kasnije 19. veka, žitelji Niša trudili da uče, makar, krišom od Turaka. O toj borbi za pismenost i opismenjavanje Nišlija svedoči knjiga Mice Čenić i Miljane Đorđević „Od časlovca do bukvara“, objavljena u oktobru 2009.

Prve lekcije niški mališani dobijali su u privatnim kućama (najpoznatija pop-Veljina škola u današnjoj Vardarskoj ulici). Nastava je održavana zahvaljujući velikom entuzijazmu vidnijih Nišlija, sveštenika.

Tolerancija i danas prisutna, korene vuče još iz druge polovine 19. veka, jer su u Nišu istovremeno radile: pravoslavna, jevrejska, mehmedska i katolička škola. Iako je Niš oslobođen od Turaka sa zakašnjenjem od pola veka (1878) pismenost je uspeła da stigne do ovdašnjih skamija preko učitelja uglavnom iz Vojvodine.

Škole nisu imale imena, već su se zvale po lokacijama - „Kod Saborne crkve“, „Kod Beograd mahale“, „Kod Jagodin mahale“, „Na Trgu kneza Mihaila“, „Kod Stambol kapije“. U Državnom kalendaru iz 1907. godine spominje se tačno 16



učitelja i tri učiteljice (Hristina Popovićeva, Angelina Hermanova i Jelena Petrovićeva).

Osim što su Turci pokušali da osujete srpsko obrazovanje i jačanje nacionalnog identiteta, na istom zadatku našli su se Grci i Bugari u dva navrata 1820-1844. i 1860-1870. godine.

Izvori u Istorijskom arhivu pokazuju da je Niš kasnio u opismenjavanju, ali prednjačio u brizi o najmladima. Otuda i podaci o prvim obdaništima i privatnim vrtićima u građanskim porodicama, što većini nije bilo po volji, smatrajući da će se onda „gospoja u kući samo izležavati“.

Prva osnovna škola zvanično je sazidana 1863. godine i to prilogom od 2.000 groša Midhat paše, tadašnjeg turskog upravnika Niša - navodi se u materijalu. Najstarija poznata niška učiteljica je Pizrenka Anastasija Dimitrijević, a u školama se učilo iz Tasinog „Presada mudrosti“, knjige iz 1858. godine, koja se čuva u Narodnoj biblioteci Srbije.

Knjige koje su se skoro krijumčarile iz oslobođene Srbije stizale su do daka u Nišu željnih znanja uglavnom u jednom primerku, pa bi ceo razred učio deleći udžbenik. Pisalo se i na drvetu, a pored tradicionalnih skamija donosile su se i tronoške, kako bi svi osnovci stali u „učionu“.

## РЕГРЕС КОЈИ ТО НИЈЕ

Влада „широке руке“

Дисонантне тонове на релацији министарство економије (читај мр Млађан Динкић) – министарство финансија (читај др Диана Драгутиновић) „пресекала“ је „социјално одговорна“ влада Републике Србије на седници одржаној у 08.07.2010. године. На тој седници влада је установила начин и дефинисала износ којим је (једнократно) нагр(а)дила запослене у јавном сектору. Да би све изгледало као договор социјалних партнера влада је заказала састанак ресорних министарстава и репрезентативних синдиката на којим је представила свој план и предложила начин како да 6 милијарди динара (од тога 2 су безецоване за просвету) подели јавним посленицима, а пре одласка на заслужени годишњи одмор. Ни овај, срамно низак, износ од 5.000 динара нису ипак добили сви, јер је, и у старту, било јасно да с обзиром на број запослених у овом сектору тај износ мора бити мањи, ако сви добију једнако, односно да један број запослених мора остати без те припадности да би остали добили тај, у јавности обнародован, износ.

Како то давање, у почетку, насловљено као регрес односно бонус због постојања Закона о буџету и није могло бити исплаћено као регрес у овој, као у осталом ни у прошлој буџетској, години. Оно је брзо преименовано као помоћ и као такво и исплаћено.

Остаје ипак отворено питање да ли јавни посленици имају уопште право на регрес, или га уствари они и добијају јер им је износ за регрес наводно урачунат у тзв. збирном коефицијенту, иако је јасно да на ту припадност имају право бар по слову Закона о раду и ОКУ. Лингвистичка недоследност и није оно што највише забрињава, већ шта је и како је казано и из ког извора то долази. Стога и овом приликом подсећамо и на обећања дата запосленим у овом сектору и другим грађанима попут оног о 1000 евра бесплатних акција које су се у почетку свеле на незнатан део овог износа и то у промилима и неке друге популистичке изјаве министра економије и регионалног развоја, те стога и с обзиром на однос снага у владајућој коалицији могло се очекивати да ће нешто бити, а колико јавност је чула на редовном конференцији за средства информисања у Влади Србије.

Шефови релевантних синдиката у просвети су позвани на састанак који је одржан у министарству финансија у 11.00 часова, а седница владе одржана је у 13.00 часова. Састанку је присуствовао и министар просвете са помоћником за финансије г-ђом Бојаном Митровић. Очекивања да

ће бити времена и простора да се уз „регрес“ прича и о неким другим неизмиреним обавезама према запосленима у просвети, али и у другим јавним службама нису се десила – дијалог се свео на „помоћ“ и мало кулоарског разговора са министром Обрадовићем и министарком Драгутиновић, а онда су они морали на владу.

Овим поступком влада и ресорна министарства и даље пружају привид социјалног дијалога, а у ствари синдикате „стављају пред готов чин“. Без обзира што смо незадовољни начином којим се влада односи према својим социјалним партнерима, наш Синдикат ће и убудуће присуствовати оваквим састанцима јер то су ипак прилике да наметнемо одређене теме којима се бавимо и које би морале онда чекати неку следећу прилику.

Епилог је да су (скоро) сви запослени у здравству, просвети, установама културе, социјалној заштити, војсци, полицији и правосудју добили целих 5.000, наравно РСД, и то до 15. јула, као уосталом и запослени у државној администрацији, јавним предузећима и агенцијама чији је оснивач држава са платама мањим од 50.000 динара, уколико су у радном односу на неодређено. Они запослени на неодређено остали су без овог поклона Владе Србије која је на тај начин прекршила Закон по коме запослени и на неодређено има сва права као и стално запослени, бар док им траје уговор.

Стога је генерални секретар СрпС проф. Хази Здравко М. Ковач упутио допис најодговорнијим лицима у којем их је упозорио на дискриминацију колега запослених на неодређено. Допис је упућен: др Мирку Цветковићу, председнику Владе РС, г-дину Расиму Љајићу, министру рада и социјалне политике, др Диани Драгутиновић, министру финансија, проф. др Жарку Обрадовићу, министру просвете и г-дину Саши Јанковићу, заштитнику грађана.

У моменту док смо закључивали овај број Информатора одговорили нам је једино републички омудсман, односно у име заштитника грађана помоћник генералног секретара заштитника грађана г-дин Роберт Сепи који нас обавештава да је заштитник грађана примно притужбу СрпС и да како „њено разматрање изискује одређено време“ покажемо стрпљење и сачекамо писмени одговор омбудсмана. Други адресанти, засад нису одговорили, а с обзиром на искуства са ранијим дописима вероватно ће и на ово безакоње оћутати. А шта је то генсек СрпС-а написао именованима можете прочитати у отвореном писму насловљеном као „Помоћ раздора“.

## ОТВОРЕНО ПИСМО

Помоћ раздора

Н/р др Мирку Цветковићу, председнику Владе РС  
Н/р г-дину Расиму Љајићу, министру рада и социјалне политике  
Н/р др Диани Драгутиновић, министру финансија  
Н/р проф. др Жарку Обрадовићу, министру просвете  
Н/р г-дину Саши Јанковићу, заштитнику грађана

Поштовани,

Непосредно након састанка синдиката са министрима финансија и просвете одржаним у четвртак, 08. јула, Влада је истог дана донела закључак да једнократно „части“ запослене у јавном сектору тзв. помоћи у износу од 5.000 динара. Нажалост, влада није уважила ставове синдиката, већ је у намери да ствар „истерва по свом“ учинила неправду или боље речено дискриминацију готово трећине запослених у просвети који не својом кривицом и не могу да заснују радни однос на неодређено радно време, јер им влада, а нарочито ресорно министарство то није ни омогућило. Наиме, ради се о категоријама запослених у просвети о којима смо и раније обавештавали и министра, али и заштитника грађана попут колега који обављају праксу у средњим стручним школама, а да истовремено и Министарство није омогућило да стекну прописани степен стручне спреме као услов за заснивање сталног радног односа (нпр. наставници практичне наставе за звање педикир, маникир и сл.) или колеге које предају верску наставу и које иако имају прописани сави степен стручне спреме не могу да заснују радни однос јер их у томе спречавају верске заједнице које их делегирају за тај посао. Наравно, овој групи запослених придружују се и професори разредне наставе запослени у специјалним школама који немају могућност за дефектолошко устручавање за посао у тим школама па самим тим нити могућност да заснују радни однос на неодређено иако у тим школама раде и по двадесетак година, наравно, сваке јесени стрепају за свој посао.

Активности синдиката за које су надлежни у министарству имали пуно разумевања и симпатија ипак нису, бар за сад, довеле до тога да се овим категоријама запослених омогући да стекну прописани степен стручне спреме и да заснују радни однос на неодређено радно време. Чак ни активности да се у сав овај посао укључи заштитник грађана нису помогле, јер је заштитник грађана, односно тачније речено његова заменица, г-ђа Орландић, упутила ове људе на појединачне начине тражења решења што сасвим сигурно може бити изузетно дуг процес са потпуно неизвесним крајем. Стога и овог пута апелујемо и на заштитника грађана да се активније укључи у ово неспорно кршење права запослених из радног односа, а на које они и не могу утицати.

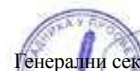
Посебна су прича сви они запослени у школама и установама који из разлога што немају прописану врсту стручне спреме или су из реда просветних звања којих је више на тржишту него ли што је за тим звањима и потреба, присиљени да „нестручно“ раде овај одговоран посао и наравно да не могу на тим радним местима засновати радни однос на неодређено радно време. Како је ових људи готово трећина у настави јасно је да је ова несрећна одлука Владе РС ове људе двоструко повредила, јер је Закон о раду изједначио у свим правима и раднике на неодређено и раднике на неодређено време за период док им траје уговор о раду. Стога сматрамо да би о свему требало обавестити и министра рада и социјалне политике, г-дина Расима Љајића, како би своје ресорне колеге упозорио на недоследност и како би морали имати уравнотежен приступ свим запосленима.

У свој овој причи и сам износ помоћи је толики да сасвим сигурно ни коме и неће помоћи да реши било који свој материјални проблем, али је зато постао камен смутње и средство изазивања раздора међу запосленима којима уз овакву „социјално одговорну власт“ сасвим извесно не требају међусобни сукоби и поделе поготово не око подобро „оглодане коске“ зване „помоћ“.

У свему овоме алиби влади не може пружити ни наводна сагласност два највећа (!?) синдиката, СССС и УГС „Независност“, ако уопште и постоји таква сагласност, јер се ипак ради о буџетским средствима свих буџетских обвезника те је непримерено да се та средства селективно троше на једну групу запослених, а други су при томе дискриминисани.

Стога, предлажемо влади да исправи ову неправду према нашим колегама из напред помињаних категорија, а моменат за то је време планирано да се остатак од 2 до 6 претпостављених милијарди за ове намене утроши и на друге социјално угрожене категорије и пензионере. И не само то, свим доносиоцима одлука из наслова предлажемо да се укључе у решавање проблема наших колега којима је ускраћено право да се дошколују и уструче до степена стручне спреме и звања које би им могло отворити врата сталног запослења, а не да сваки август и септембар они стрепа да ли ће их директори задржати у радном односу још једну годину и опет онда тако све изнова.

С поштовањем,  
Београд, 19.07.2010. год.

 Генерални секретар СрпС

Проф. Хази Здравко М. Ковач

# NADUVALI BROJ ČLANOVA

## Umesto pristupnica dostavili spiskove

Sindikata radnika u prosveti Srbije (SrPS) uputio je 11. avgusta Ministarstvu rada i socijalne politike primedbe na spisak sindikalnih organizacija koje su u sastavu Unije sindikata prosvetnih radnika Srbije (USPRS), a koji je u postupku utvrđivanja reprezentativnosti Ministarstvu dostavila Konfederacija slobodnih i nezavisnih sindikata (KSS) u kome se između ostalog kaže: „Smatramo da je neprimereno utvrđivanje granske reprezentativnosti na način kako je to učinjeno u slučaju Unije sindikata prosvetnih radnika Srbije, odnosno da predsednik Konfederacije slobodnih sindikata, bude podnosilac utvrđivanja reprezentativnosti za USPRS, pošto je to u suprotnosti sa Zakonom i Pravilnikom. Cenu da je to trebao učiniti predsednik USPRS, a da ni u kom slučaju potpisnik spornog spiska nije mogao da bude predsednik KSS Ivica Cvetanović. Takođe smatramo da je neprimereno da se pod članstvom USPRS broje i pristupnice Foruma beogradskih osnovnih škola (FBOŠ), koji nije u članstvu Unije, već je samostalna sindikalna regionalna (gradska) organizacija zaposlenih u osnovnim školama Beograda i koja bi po istoj



logici morala, ako to može, da utvrđuje reprezentativnost, ali za nivo za koji je i osnovana – Grad Beograd. Tim pre što su se ove dve organizacije podavno razile iz principijelnih razloga i dubokog neslaganja. Na ovaj način g-din Cvetanović sabira „babe i žabe“, iako je svima koji poznaju sindikalnu scenu dobro znano da USPRS i FBOŠ nemaju ništa zajedničko, kao i činjenica da je FBOŠ izgubio reprezentativnost na gradskom nivou zbog osipanja članstva i prelaska članstva u druge sindikate, delom i u SRPS“.

Sem ovih krupnih primedbi, uvidom u dostavljeni spisak uočili smo dugačak niz nepravilnosti, proizvoljnosti, lažnih i falsifikovanih podataka na koje ćemo ukazati u daljem delu teksta i zbog kojih ćemo, protiv potpisnika spornog spiska, podneti krivičnu prijavu zbog falsifikovanja. Ako i pretpostavimo da je USPRS mogla utvrditi reprezentativnost na regularan način, jer je broj njihovog članstva dovoljan za zakonski cenzus, ovde je očigledno bila namera da se, kroz naduvan broj članova, omogući i prelazak praga reprezentativnosti za Konfederaciju kao sindikalnu centralu. Stoga su, ili kolege iz USPRS, ili kolege iz KSS, broj članova USPRS povećali višestruko, od neverovatne cifre od 43.020 članova, što sasvim sigurno ne odgovara istini. U toj cifri je, prema našoj proceni i uvidu u dokumentaciju koja je dostavljena i kojom raspolazemo, polovina nepostojećih članova, pa samim tim ne mogu biti ni relevantni za utvrđivanje reprezentativnosti - ni USPRS, ni KSS, a bogami ni FBOŠ.

Stoga je SrPS upozorio mnistarstvo da je i prilikom letimičnog uvida u članstvo USPRS u školama u Beogradu, broj članova uvećan za minimalno 479 članova i to u OŠ „Pavle Savić“ za 21, OŠ „Đuro Daničić“ za 57, OŠ „Branko Pešić“ za 20, OŠ „Slobodan Penezić Krcun“ za 25, OŠ „P. P. Njegoš“ za 16, iako u tim školama nemaju niti jednog člana... U beogradskim gimnazijama iskazano je 105 člano-

va više, iako od 111 prikazanih članova, u članstvu USPRS je svega 6 (u Četvrtjoj beogradskoj gimnaziji prikazano 14 članova više, u Sportskoj gimnaziji 34 člana, iako nemaju niti jednog člana, kao uostalom i u Gimnaziji u Lazarevcu 57 članova, iako nemaju niti jednog člana. Takođe u Šestoj beogradskoj gimnaziji prikazan je 41 član USPRS, iako imaju svega 16 članova). Broj je naduvan i u srednjim beogradskim školama, te je u Srednjoj zanatskoj školi iz Rakovice prikazano 26 članova, a nemaju niti jednog, kao i u Hemijsko-prehrambenoj školi, gde je prikazano 107, a imaju 60 (dakle, prikazano je 47 članova više). Apostrofiramo i navodni broj članova u TŠ „Kolubara“ koja se u spisku nalazi čak na tri mesta, iako se radi o samo jednoj školi i u kojoj USPRS navodno ima ukupno 184 člana, dok je ustvari broj članova 22.

Pogrešnog navođenja ili mesta u kome se nalazi škola ili navodnog broja članova ima u celom spisku. Tako je OŠ „Dragoljub Božović Žučić“ smeštena u Toponicu iako je u opštini Knić! OŠ „Miloje Simović“ Kragujevac je u ustvari škola iz Dragobraće! OŠ „Vuk Karadžić“ Kragujevac je ustvari škola iz Knića! OŠ „Dušan Popović“ nije u Topoli već u Rekovcu! OŠ „Vuk Karadžić“ iz Majura je ustvari OŠ „Radislav Nikčević“! OŠ „Ugrin Branković“ nije u Požarevcu, već se radi o školi u Kučevu! OŠ „Vuk Karadžić“ Krnjevo ne postoji, već postoji OŠ „Milan Kršljanin“!... itd. U spisku nalazi se i niz škola koje uopšte ne postoje, kao što su npr. SŠN „Nikola Tesla“ Kragujevac (31 član), OŠ „Sveti Sava“ Toponica (22 člana), Politehnička škola Kragujevac (45 članova), SŠ „Kralj Petar Prvi“ Topola (80 članova), OŠ „Živojin Popović“ Požarevac (38 članova), OŠ „Ugrin Branović“ Požarevac (83 člana), OŠ „Sveti Sava“ Smederevo (33 člana), OŠ „Karadorđević“ Velika Plana (84 člana), OŠ „Desanka Maksimović“ Velika Plana (45 članova), OŠ „Dušan Radović“ Bor (80 članova)... itd.

Sem toga, u spisku se neke škole nalaze na više mesta, pa su kao takve navodni članovi brojani dva i više puta, kao npr.: Srednja škola Knić (33 člana na jednom mestu, a na drugom 31 član), EUŠ „Vuk Karadžić“ Velika Plana (dva puta, svaki put sa po 50 članova), Gimnazija Velika Plana (dva puta, jednom sa 24, a drugi put sa 29 članova), OŠ „Vuk Karadžić“ Negotin (dva puta, sa 31 i sa 21 članom), SŠ „Sveti Trifun“ Aleksandrovac (dva puta, jednom sa 59 i drugi put sa 39 članova), Tehnička škola Vranje (dva puta, jednom sa 55, a drugi put sa 12 članova), Muzička škola Niš (dva puta, jednom sa 72 i drugi put sa 20 članova), OŠ

„Žarko Zrenjanin“ Kačarevo (dva puta, jednom sa 54 i drugi put sa 44 člana), OŠ „Moša Pijade“ Gudurica (dva puta, jednom sa 25 i drugi put sa 12 članova), OŠ „Nikola Vukičević“ Sombor (dva puta, oba puta sa 41 članom, iako je u toj školi svega 7-8 članova Unije), OŠ „Vuk Karadžić“ Bač (dva puta, sa 22 i 41 član), OŠ „Aleksa Šantić“ Vajska (dva puta, sa 44 i 49 članova), OŠ „Desanka Maksimović“ Bačka Palanka (dva puta, sa 37 i 21 članom), OŠ „Sveti Sava“ Bačka Palanka (dva puta, sa po 54 člana), OŠ „Vuk Karadžić“ Bačka Palanka (dva puta, oba sa 77 članova), OŠ „Aleksa Šantić“ Gajdobra (dva puta, sa 26 i 16 članova), OŠ „Dositej Obradović“ Opovo (dva puta, sa 13 i 72 člana), OŠ „Žarko Zrenjanin“ Bela Crkva (dva puta, sa 30 i 37 članova), OŠ „Sava Munčan“ Kruščica (dva puta, sa 19 i 25 članova), Gimnazija „Jovan Cvijić“ Bela Crkva (dva puta, sa 24 i 32 člana)... itd. U spisku se nalaze i lažni podaci za škole koje ne postoje, poput škole „Sveti Georgije“ Uzdin, OŠ „Cvetan Brkić“ Sremska Mitrovica, OŠ „Sava Žebeljan“ Pančevo, OŠ „Lukrecija Ankucić“ Pančevo, Srednja škola Brus, OŠ „Dušan Radović“ Bor, OŠ „Desanka Maksimović“ Velika Plana, Ekonomsko-trgovinska škola Velika Plana, OŠ „Živojin Popović“ Požarevac, SŠ „Kralj Petar Prvi“ Topola i druge.

Sporan je i broj prijavljenih članova u opštini Sečanj, jer broj prijavljenih navodnih članova višestruko prelazi ukupan broj svih zaposlenih u školama u toj opštini, a naduvan je i broj članova USPRS u Zrenjaninu i to: u OŠ „Dr A. Sabovljević“ Ečka, za 10 (prijavljeno 36, a 26 je članova USPRS), u OŠ „Dositej Obradović“ Farkaždin broj članova naduvan je za 50 (prijavljeno 68, a stvarno 18), u OŠ „Dositej Obradović“ Zrenjanin više je navedeno 8 članova (prijavljeno 38, stvarno 30), u OŠ „2. oktobar“ Zrenjanin lažno prikazano 20 članova (50 umesto 30), u OŠ „Petar Kočić“ Banatski Despotovac lažirano 9 članova (umesto 19 prijavljeno 28), u OŠ „1. oktobar“ Botoš prikazano 7 članova više (umesto 26 prikazano 33), u Srednjoj poljoprivrednoj školi Zrenjanin 22 člana više (prikazano 44 umesto 22), u OŠ „Miloš Crnjanski“ S. Tebeje prikazano 15 članova više (25 umesto 10)... dok su u nekim školama prijavljeni članovi, a oni nemaju niti jednog člana. Takav je slučaj u školama: OŠ „Dr B. Vrebalov“ Melenci (prikazano 32 člana), Tehnička škola Zrenjanin (prikazano 33 čl.), Srednja medicinska škola Senta (prikazano 35 čl.), OŠ „Stevan Srećak“ Senta (prikazano 22 čl.), Gimnazija Senta (prikazano 42 čl.), Gimnazija sa domom učenika Senta (prikazano 18 čl.), OŠ „Sveti Sava“ Žitište (prikazano 58 čl.)... U spisku se navode i nepostojeće škole: u Novom Kneževcu – OŠ „Dušan Jerković“ 52 člana, OŠ „Jovan Popović“ 38 članova, OŠ „Ruža Đorđević Crna“ 24 člana, OŠ „Braća Grulović“ 21 član, OŠ „Branko Radičević“ 21, kao i Tehnička škola „Mihajlo Pupin 37 članova, koje ne postoje u ovoj varoštici...

Stoga je SrPS predložio Ministarstvu rada da odbaci zahtev USPRS za utvrđivanje reprezentativnosti, jer nije podnet u skladu sa Zakonom o radu i koji je pun lažnih i netačnih podataka, od kojih smo samo neke pokušali nabrojati i navesti u ovom tekstu. Iako za više analize spiska nismo imali vremena ni prostora, sa pravom možemo pretpostaviti da se uočeni falsifikati, sa uzorka na kom smo i proveravali tačnost podataka, samo multiplikuju u spisku škola i ustanova u kojima je USPRS prijavio članstvo.

SrPS će preduzeti sve moguće korake kako bi zaštitio legalnost postupka utvrđivanja reprezentativnosti i kako bi ovaj postupak bio okončan na zakonom propisan način. U svakom drugom slučaju mi ne možemo da priznamo tako utvrđenu reprezentativnost, ni USPRS, a još manje KSS, već ćemo o svemu obavestiti sve institucije i sve nadležne koji se bave stanjem socijalnog dijaloga u zemlji i regionu. Kolegama iz USPRS sugerisemo da postupak utvrđivanja reprezentativnosti uredi na Zakonom propisan način. U suprotnom ćemo ih smatrati saučesnicima i/ili autorima ovog grubog falsifikata i podvale. Doduše i za ovo što je već učinjeno snose odgovornost.



## САМО БРУЦОШИМА БИТНА АКРЕДИТАЦИЈА

Сви који намеравају да се упишу у прву годину студија на факултету или високој струковној школи у 2010/11. још имају прилику да конкуришу за индекс, али пре него што то ураде, важно је и да провере да ли је установа на којој желе да студирају акредитована. Ово се односи и на студијске програме основних, дипломских-мастер или докторских студија, јер се може догодити да, иако је факултет акредитован, то није случај са свим његовим студијским програмима. Још уочи првог, јунског, уписног рока из Комисије за акредитацију и проверу квалитета (КАПК) упућен је апел потенцијалним студентима да провере „акредитацијски статус“ установе и студијског програма на који ће конкурирати, те да ће сами сносити ризик евентуалног уписа у установу која није акредитована, односно не може да добије дозволу за рад.

Када је у мају КАПК подвукао црту под дотадашње резултате свог рада (акредитација виших, односно садашњих високих струковних школа почела је 2007, а факултета 2008), ситуација у Србији је била оваква: акредитовано је 68 високих струковних школа са 263 студијска програма за 19.513 студената, као и осам универзитета, 102 факултета, 1.010 студијских програма за око 64.000 студената у сва три нивоа (основних, дипломских и докторских студија). До данас су се ове бројке већ промениле јер је у међувремену „зелено светло“ добило још установа и програма, па су, на пример, у Војводини, акредитовани недржавни универзитети „Едуконс“ у Сремској Каменници и Привредна академија у Новом Саду (на сајту Акредитационе комисије, [www.kark.org](http://www.kark.org), обнародовани су спискови свих установа и програма).

Међутим, широј јавности још није довољно познат комплетан поступак акредитације, од пријављивања за њу до добијања дозволе за рад, као и то каква ће бити судбина студената који студирају на школи или факултету, односно студијском програму који нису добили решење о акредитацији. Установе којима је КАПК одбио захтев за акредитацију имају право да се жале Националном савету за високо образовање који одлучује у другом степену. Решење Савета је коначно, али су недавне измене и допуне Закона о високом

образовању прописале да се против овог решења може водити управни спор. Председник Националног савета проф. др Срђан Станковић истиче да ово тело врло одговорно и увиђавно ради када решава овакве жалбе, с обзиром на то да се ради о врло деликатним предметима. Он подсећа на то да су донети стандарди квалитета у високом образовању који се морају поштовати, али да се ништа не „ломи преко колена“, па се доношење решења за неке предмете и одложено у случају да Савет констатује да су неопходне још неке провере или комплетирање материјала поднетог за акредитацију.

Важно је, такође, знати да високошколској установи која коначно не добије акредитацију (исто важи и за студијске програме), дозвола за рад важи још годину од дана доношења решења којим се одбија захтев за акредитацију, али без права уписа студената. У случају престанка рада школе или факултета због одузимања дозволе за рад, како је и Законом регулисано, министар просвете ће, на предлог Националног савета за високо образовање, донети акт којим обезбеђује завршетак студија студентима те високошколске установе. Такође је важно знати да евентуално затварање неког факултета или школе зато што нису акредитовани па су изгубили дозволу за рад, не угрожава њихове дипломиране студенте у том смислу да ће им дипломе бити „поништене“, „проглашене неважећим“ и слично, што се често може чути у варијантним рекла-казала. Дакле, ако школа/факултет изгуби дозволу за рад, дипломе које је раније издала су валидне, студенти чије је студирање у току биће збринуте (наравно, ако то желе) на другим школама и одговарајућим студијским програмима, једино се не смеју уписивати бруцоши.



## БОЛЕСНИ МАЛИШАНИ (НЕ) МОРАЈУ У I РАЗРЕД

Родитељи свих малишана који нису здравствено и емотивно спремни могу да одложе полазак у основну школу уз лекарску документацију. Ово јасно предвиђа Закон о основама система образовања и васпитања, у члану 98, али школе у пракси то масовно крше, што забринуте родитеље плаши и прави велику збрку у јавности. Иако у закону нигде не пише да ће сва деца између 6,5 и 7,5 година, без изузетка, морати да крену на наставу, односно да се полазак не може одложити у случају болести, у школама и инспекцији тврде да није тако. Да проблеми постоје потврђују и родитељи који упркос лекарском уверењу да им дете није спремно за школу, морају да га упишу.

У школама кажу да разумеју родитеље, али да на основу дописа које им је недавно стигло из Министарства просвете они морају да упишу сву децу тог узраста. „Искрено, и ми смо збуњени. У допису стоји да морамо да упишемо децу, а са друге стране постоји правило да лекар даје последњу реч. Заправо, ми треба све да упишемо, па ће се накнадно одлучивати о њиховом даљем школовању. Ипак, очекујемо да ће до почетка школске године све недоумице бити решене“ - каже директорка једне београдске основне школе.

У просветној инспекцији су нам потврдили да деца морају да се упишу, а



да ће касније лекарска комисија коју организује локална самоуправа одлучити о свему. У закону јасно пише да ако дете старије од седам и по година није уписано у први разред због болести, може то да учини и касније. Такође, у члану 163 стоји да ће бити кажњени само родитељи који без оправданог разлога не упишу дете у школу. Ипак, у пракси се ово не поштује, тако да родитеље приморавају да им болесна и неспремна деца 1. септембра буду у ђачким клупама.

И док се родитељи врте у зачараном кругу лекари - школе - вртићи - инспекција - Министарство просвете, помоћник министра Желимир Попов тврди да проблема заправо нема. „Закон не доноси ништа ново и до сада су деца тог узраста морала у школу. Ако лекар каже да дете здравствено није спремно за први разред, то ће бити испоштовано. Дете може да крене и са осам година у школу уколико је до тада било тешко болесно“ - закључује Попов.

Упис деце у први разред могућ је до краја августа. За то је родитељима потребно лекарско уверење, потврда о завршеном предшколском програму и извод из матичне књиге рођених. Родитељи који без оправдања не упишу дете, платиће казну између 5.000 и 25.000 динара. Очекује се да ће ове године у школске клупе сести 80.000 првака.

## ВОЈВОЂАНИ СЛАБЕ РАЧУНЦИЈЕ

Према резултатима квалификационих испита овогодишња генерација кандидата за средњошколце у Војводини није се баш прославила. Наиме, мада се, у односу на прошлу годину, за полагање квалификационог испита пријавило нешто више петнаестогодишњака него лане, резултати су им слабији него њихових претходника.

Тако је у јужном Банату од 2.620 ученика, који су полагали квалификациони испит, на тесту из матерњег језика пало 44, а из математике чак 118, а максималних 20 бодова из матерњег језика освојило их је 107, а из математике само 40. И док је просечан број бодова из матерњег језика од 11,14 нешто бољи него лане, просек из математике од 8,11 је за чак два бода мањи него прошлогодишњи.

У северном Банату на испит је изашло 1.266 кандидата, тест из матерњег језика није положило њих 20, а из математике ни бод није имало 80 ђака. И просек од 10,93 бода из матерњег и 8 из математика лошији је него претходних година, као и укупан просек квалификационог испита од 14,93 бода, па не чуди што максималан број бодова на оба теста има тек неколико кандидата за средњошколце.

Ништа боља ситуација није ни у средњем Банату, у којем је од 1.644 ученика који су изашли на квалификациони, овај испит положило њих 1.492, а ни бод по тесту није сакупило 152 петнаестогодишњака, док их са максималним бројем бодова из оба теста има само 18. И док је из матерњег језика пало 39 ученика, а просек од 10,73 бода нешто је слабији него лански, из математике

их је пало 134, а просек од само 7,63 бода је далеко испод прошлогодишњег.

У односу на остале делове Војводине резултати су нешто бољи у највећем, Јужнобачком округу, где је на испит изашло 6.672 ученика, а на оба теста пало их је више од 100, док је максималних 40 бодова сакупило њих 147. Ипак с просечним бројем бодова од 22,45 на оба теста ни ови петнаестогодишњаци се нису прославили, као ни са појединачним просецима од 12,69 на матерњем и 9,75 на математички. У овом округу ни бод из матерњег језика није освојило 54 кандидата, до пет бодова из овог предмета има их 593, а с више од пет их је 4.775, док је 20 бодова освојило само 20. Из математике ни један бод није освојило 175 ђака, мање од пет бодова има 1.142 кандидата, више од пет бодова сакупило је 4.202, а максималних 20 бодова има 262 ученика, док је с максималним бројем бодова на оба теста само 147 будућих средњошколаца.

Разочаравајућу слику овогодишњих резултата квалификационог испита, који би требало да одсликава знање стечено, бар из ова два предмета, у претходних осам година школовања, нису поправили ни резултати из претходних три војвођанска округа, а никаква утеха не може бити ни чињеница да је ове године последњи пут квалификациони испит услов за упис на четворогодишње смерове средњих стручних школа и гимназија. Ипак слика постаје бар јаснија када се узму у обзир чињеница да није баш претерано мотивишуће то што је за полагање теста од максималних 20 бодова довољно освојити само један или тек 5 одсто.

# IZMENE ZAKONA O RADU NOVI ZAKONI O ŠTRAJKU I PLATAMA U JAVNIM SLUŽBAMA

• Plata i za rad kod kuće • Menja se procedura za utvrđivanje reprezentativnosti • Za isti rad jednaka plata • Deset "školskih" zakona

(Nastavak sa str. 1)

Pomoćnik ministra rada i socijalne politike u Vladi Republike Srbije Radmila Bukumirić-Katić najavljuje intenzivan rad na izmenama Zakona o radu u narednih nekoliko meseci u cilju njegovog usklađivanja sa standardima EU i potrebama poslovanja. Bukumirić-Katić je na skupu „Poslodavac u socijalnom dijalogu“, održanom 23. jula 2010. godine u Privrednoj komori Beograda, navela da izmene ovog zakona treba da omoguće i veću fleksibilnost u podeli rada. Prema njenoj oceni, uvođenjem i definisanjem novih formi rada – skraćenog radnog vremena i rada kod kuće – biće smanjeni rad na crno i siva ekonomija.



Takođe, biće izmenjena i odredba da rad na određeno vreme može da traje najduže godinu dana jer sada u Srbiji postoje mnogi projekti koje finansira EU, a koji traju nekoliko godina i zahtevaju upravo takvu vrstu rada, dodala je ona. Nećemo dozvoliti zloupotrebu rada na određeno vreme, s obzirom na to da izmene zakona neće značiti da će ta vrsta rada nestati, ili biti smanjena, imajući u vidu njen značaj i kod nas i u zapadnim zemljama, istakla je Bukumirić-Katić.

Ona je najavila i formiranje agencija za privremeno zapošljavanje, koje će omogućiti poslodavcima da za određene poslove angažuju ljude zaposlene u njima. Trebalo bi, kako je navela, da budu smanjeni i censusi za reprezentativnost organizacija poslodavaca i sindikata i izmenjena procedura za utvrđivanje reprezentativnosti i članstva u tim organizacijama.

Pored velikog broja nezaposlenih, jedan od problema Srbije je i „rad na crno“ jer, prema poslednjim podacima, od pola miliona do 800.000 ljudi na ovaj način zarađuje za život. Kako bi se ovaj broj smanjio u Ministarstvu rada i socijalne politike pripremaju izmene Zakona o radu koje će uvesti nove ili poboljšati već postojeće oblike rada. Jedan od načina da se poveća broj zaposlenih je zaposlenje u firmi, a rad od kuće, koji će omogućiti upravo ove izmene Zakona. „Pošto za sada samo postoji nacrt ovih izmena, još nije definisano koji će posao moći da se obavlja od kuće“ rekla je pomoćnica ministra rada Radmila Bukumirić-Katić.

Ona kaže da će se razmotriti uvođenje novih fleksibilnih oblika rada i organizacija za privremeno zapošljavanje, u skladu sa međunarodnim standardima, a sve u cilju smanjenja „rada na crno“.

- Predviđeno je osnivanje Agencije za privremeno zapošljavanje, koja ima za cilj da se promovira „outsourcing“, pre svega, za sporedne poslove kod poslodavca. To znači da će poslodavci moći da za neke poslove „regrutuju“ odgovarajuće radnike od Agencije, što će dovesti do smanjenja troškova rada - kaže Bukumirić-Katić.

Ona kaže da će se izmenama Zakona o radu nastaviti reforma radnog zakonodavstva. „Poboljšaće se pojedina rešenja kao što su fleksibilnija osnova za zaključenje ugovora o radu na određeno vreme, regrutovanje kućnog pomoćnog osoblja, veće mogućnosti za zaključivanje ugovora sa nepunim radnim vremenom, dopunski rad, ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova, ugovor o delu, zaštita zaposlenih u slučaju promene poslodavca i utvrđivanje viška zaposlenih“ - kaže Bukumirić-Katić.

Cilj tih promena jeste da se još jednom delu socijalnih partnera omogući da postane reprezentativan, s obzirom na to da sa novim partnerima socijalni dijalog postaje kvalitetniji, objasnila je Bukumirić-Katić i potvrdila da su u pripremi i novi zakoni o štrajku i platama u javnim službama. Novim zakonom o štrajku biće definisani minimum procesa rada u štrajku, ključna pitanja prava zaposlenih u štrajku i zakonitost obustave, dok je cilj novog zakona o platama u javnim službama pokušaj uvođenja principa „za isti rad približno jednaka plata“, naglasila je ona.

U protekle dve godine usvojena su četiri obrazovna zakona u skladu sa razvojem međunarodnog, a posebno evropskog obrazovnog prostora. Do kraja godine trebalo bi da bude usvojen i Zakon o obrazovanju odraslih, rečeno je na konferenciji za novinare povodom dve godine rada Ministarstva prosvete. Prema rečima ministra Žarka Obradovića, Zakon o obrazovanju odraslih će „regulisati ovo veoma važno pitanje za budućnost Srbije i rešiti probleme neformalnog, dopunskog i stručnog obrazovanja, ali i obrazovanja odraslih uopšte“. U naredne dve godine treba da bude usvojeno još pet zakona; između ostalih i zakoni o osnovnoj i srednjoj školi, visokom obrazovanju, kao i nacionalna strategija obrazovanja“, najavio je tom prilikom ministar prof. dr. Žarko Obradović.

## PENZIJE SAMO 40% OD PROSEČNE PLATE?

• Prelivanje iz šupljeg u prazno • Sindikati prete štrajkom

Skupštinska vrata su zakatančena i poslanici otišli na „zasluženi“ odmor, ali penzioneri, oficijelni i budući i dalje strahuju od njihovog ponovnog okupljanja jer na jesenjem zasjedanju Narodne Skupštine Srbije treba da se odlučuje o sudbini predloga zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju. Ako se ide po reaganovanjima, predloženim izmenama, koje su neminovnost i koje Srbija mora sprovesti, ne samo zbog obaveza prema MMF-u već i zbog održivosti penzijskog sistema, niko nije zadovoljan i svi najavljuju proteste.

Sindikati tvrde da, ukoliko bi novi predlog zakona o penzijama bio usvojen onako kako ga je Vlada Srbije utvrdila, iznos na čeku bi do 2015. godine sa sadašnjih 67% učešća u prosečnoj zaradi pao na 40%. Zbog toga sindikati prete da će, ako se predlog koji je upućen u skupštinsku proceduru amandmanima ne izmeni, organizovati masovne proteste. Predsednik Saveza samostalnih sindikata Srbije Ljubisav Orbović, koji je zajedno s predsednicima drugih sindikalnih centrala uputio zahtev premijeru Mirku Cvetkoviću da povuče zakon iz skupštinske procedure, tvrdi da odgovor od nadležnih nije stigao te da „Vlada igra na kartu da predloženi penzijski zakon neće odmah u prvoj godini imati negativne efekte“ već za dve do tri godine, pa će taj problem onda rešavati neka druga vlada, a da im je sada jedino važno da ovaj zakon bude usvojen. Amandmani sindikata su, tvrdi on, spremni i već sredinom ovog meseca biće dostavljeni svim poslaničkim grupama, s kojima će se i razgovarati i predstaviti šta u stvarnosti znače najavljene izmene. „Nedopustivo je i da zaposleni koji su sada na Birou rada, u penziju idu po novom zakonu, a starosna granica se povećava već od januara naredne godine, zbog čega između 5.000 i 6.000 onih koji su sada na Tržištu rada neće moći u penziju, a veliko je pitanje i da li će moći da dobijaju nadoknadu s Biroa. Insistiramo na tome da u penziju idu prema zakonu koji je važio u času kada su morali da napuste firmu“ tvrdi Orbović. On iznosi zamerke sindikata i na formulu za usklađivanje penzija i opšteg boda jer traže da se vrednost opšteg boda

usklađuje dva puta godišnje s kretanjem zarade u prethodnom šestomesečnom periodu, kao i da se penzije usklađuju po „švajcarskoj formuli“, odnosno 50% s rastom troškova života i isto toliko s rastom zarada.

I dok sindikati prete protestima, potpredsednik Vlade Srbije i lider PUPS-a Jovan Krkobabić kao jedini odgovor na sve primedbe ima činjenicu da će penzije ubuduće deliti sudbinu plata u javnom sektoru, što je, po njegovoj oceni, najviše za šta se mogao izboriti a da ne bude u suprotnosti sa zahtevom MMF-a. Krkobabić smatra da će ovakav predlog zakona o PIO biti na dnevnom redu narednog meseca ili najkasnije u oktobru. Na pitanje da li je zadovoljan utvrđenim predlogom, Krkobabić odgovara: „Izmene i dopune u sistemu penzijsko-invalidskog osiguranja koje smo sproveli u ovom predlogu zakona neuporedivo su povoljnije od svih rešenja koja trenutno u ovoj oblasti imaju ili preuzimaju druge zemlje Evrope“.

Radnici i penzioneri su protiv predloženih izmena, predstavnici vlasti tvrde da su čak bili „meki“ u onome što su uputili poslanicima, dok ekonomski stručnjaci procenjuju da ni ovo što se sada nudi neće spasiti propali penzioneri sistem. Ekonomski analitičar i savetnik stranih investitora Mahmud Bušatlija ističe da je srpski penzioneri sistem daleko od evropskih normi te da bi trebalo da se pod hitno otvori još najmanje dva miliona radnih mesta da bi se skupilo dovoljno novca da Fond

PIO funkcioniše bez problema. „Pre globalne krize, u razvijenim zemljama se računalo da je dovoljno imati oko 2,5 zaposlena na jednog penzionera pa da penzioneri sistem bude održiv. Ali je kriza pokazala da je već sada potreba – a tako će biti i u budućnosti – više od 3,5 zaposlena da bi se sistem održao na nivou penzija manjem od polovine prosečne plate. S obzirom na to da imamo manje od 1,5 zaposlenog na jednog penzionera, a ni svi zaposleni, odnosno njihovi poslodavci, ne plaćaju doprinose redovno, naš penzioneri sistem se zasniva na zahvatanju iz budžeta. Dva miliona radnih mesta nije u stanju da obeća ni najneodgovorniji političar te smo stoga osuđeni na dalje prelivanje iz šupljeg u prazno“ – objasnio je Bušatlija.



# ОБРАДОВИЋ ЗАДОВОЉАН

• Криза кочи зараде • Нови образовни закони • Реализоване бројне активности • Просветни радници неће штрајковати • Бесплатни уџбеници и другом разреду • Расте број студената

Министар просвете проф. др Жарко Обрадовић је, на представљању резултата рада Министарства просвете у Влади Србије, истакао да су створени основни услови да се образовни систем унапреди, подигне његов квалитет, повећа ефикасност и усклади са европским стандардима, додајући да је задовољан радом Министарства у претходне две године, али и да још доста тога треба да се уради и поправи. „Створили смо добру атмосферу за унапређење образовног система, а поправљен је и дијалог са синдикатима.“ изјавио је Обрадовић и подсетио да је усвојено четири закона - о основама система образовања и васпитања, о уџбеницима и другим наставним средствима, предшколском образовању и о ученичком и студентском стандарду, као и да су усвојене измене и допуне Закона о високом образовању. Према његовим речима, планирано је да се до краја године усвоји закон о образовању одраслих који ће регулисати ово веома важно питање за будућност Србије и решити проблеме неформалног, допунског и стручног образовања, али и образовања одраслих уопште.

Обрадовић је истакао да ће у оквиру акције „Бесплатни уџбеници за ђаке прваке“ од ове школске године Министарство просвете и ученицима другог разреда доделити бесплатне уџбенике, односно да су за око 160.000 ученика првог и другог разреда обезбеђени бесплатни уџбеници.

Према његовим речима, план министарства је и да се у новој школској години обезбеди да свака школа има бар један информатички кабинет са најмање 30 савремених компјутера.

„Захваљујући сарадњи министарства телекомуникације и просвете све школе у Србији од 2011/2012 ће добити информатички центар“, рекао је Обрадовић. Он је подсетио да је Министарство у циљу побољшања информатичке писмености ученика заједно са компанијом „Телеком Србија“ обезбедило Интернет у свим основним и средњим школама тако да од 1.815 основних и средњих школа њих 1.198 од 2009. године има интернет прикључак.

Обрадовић је навео и да, први пут од ове школске године, на основу Закона о основном систему образовања и васпитања, Министарство просвете ради на успостављању неопходних услова за увођење инклузивног образовања са циљем уклањања свих видова дискриминације и укључивање деце

и одраслих са сметњама у развоју и инвалидитетом, деце са тешкоћама у учењу, као и деце из социјално нестимулативних средина у редован систем образовања. Обрадовић је истакао да је Министарство просвете претходне две године доста тога учинило на укључењу што већег броја ромске деце у образовни систем.

Министар је истакао да је у процесу реализације и реформа гимназијског и средњег стручног образовања, да ће од почетка ове школске године девет образовних профила бити преведено из фазе огледа у редован образовни систем, као и да се од следеће школске године у образовни систем уводи мала и велика матура.

Обрадовић је указао и да је Министарство просвете у претходној школској години први пут, у оквиру Одлуке за упис у прву годину основних академских студија, предложило да се отворе Висока школа Војномедицинске академије у Београду и Висока школа Војне академије, а да су отворена и одељења Правног и Економског факултета у Медвеђи Универзитета у Нишу. Министар је истакао и да је у претходној школској години почело да ради девет новоизграђених школа и да је Србија једина земља у региону која је успешно спровела прву фазу пројекта „Побољшање стања школа“ из кредита Европске инвестиционе банке.

Министар очекује да на почетку школске године просветни радници неће штрајковати. Он је изјавио да очекује почетак нове школске године без штрајка просветних радника и позвао синдикате да своје захтеве ускладе са економским могућностима земље. „Половином августа министарка финансија Диана Драгутиновић и ја разговараћемо са представницима синдиката. Очекујем да ће, као и две претходне, наредна школска година почети без штрајка“, рекао је Обрадовић. Министар просвете је изјавио и да је Синдикат образовања Србије затражио да се просветним радницима не исплати једнократна помоћ од 5.000 динара. Обрадовић је додао да просветни радници заслужују веће плате, али да, у складу са економским могућностима земље, морају да деле судбину осталих грађана Србије.

Обрадовић је додао и да је у првој години рада Министарства просвете број студената у Србији порастао за четири одсто, а у другој за 1,7 одсто.



## ВИШЕ БРИГЕ О МЛАДИМА

Србија има чиме да се поноси, али мора више, интензивније и боље да води рачуна о младим људима без обзира да ли су они у земљи или иностранству, изјавио је министар за дијаспору Србије Срђан Срећковић. Срећковић је, на изборној Скупштини српских студената из иностранства, рекао да су људски ресурси највећа компаративна предност Србије у односу на земље у окружењу. То је једини сегмент друштва у коме Србија данас не заостаје за другим државама и народима и због тога, како је рекао Срећковић, и то морамо максимално искористити. „Ови млади људи који живе у иностранству, стичу велика професионална знања, велико људско искуство и западни начин размишљања који нам је преко потребан да би смо брже и боље реформисали наше друштво“, нагласио је он. Срећковић је оценио да скупштина студената из иностранства треба даљ буде „тачка ослонаца и окупљања младих људи из дијаспоре“.

„Десетине хиљада младих је деведесетих година напустило Србију. Пре свега то су били млади образовани људи који нису желели да живе у земљи која се налазила на маргинама модерне цивилизације“, додао је он. Данашња Србија се мења на боље, и поред свих проблема са којима се суочава у овом процесу транзиције, рекао је Срећковић. Он је истакао да Србија никада више неће водити политику изолационализма и да ће с временом личити на земље у којим наши студенти живе и раде.

Председник Организације српских студената у иностранству Милутин Станисављевић подсетио је да је организација настала првенствено како би се они који нису у Србији, осећали „да су код куће“. Ова организација је организовала пројекат „Упознај Србију“ у оквиру којег 46 академаца из иностранства борави на пракси у министарствима Владе Србије.

## ДИГИТАЛНИ КАБИНЕТИ ЗА СВЕ ШКОЛЕ

Министар за телекомуникације и информационо друштво у Влади Републике Србије Јасна Матић рекла је да је ово министарство покренуло програм „Дигитална школа“ у оквиру кога ће више од 1.100 основних школа на територији Србије бити опремљено новим дигиталним кабинетима. Матић је на конференцији за новинаре истакла да ће зависно од броја ученика који похађају наставу у школи и расположиве учионице дигитални кабинет имати до 30 места за рад на савременим персоналним рачунарима. У овом програму, за који је опредељено 650 милиона динара из буџетског разреда ресурсног министарства, могу учествовати све основне школе чији су оснивачи Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, навела је Матић. Према њеним речима, за учешће у програму свака школа може да пријави један или више школских објеката у којима организује редовну наставу, а Министарство за телекомуникације и информационо друштво ће додатно помоћи школама у недовољно развијеним општинама приликом припреме кабинета за инсталирање компјутера.

Програм „Дигитална школа“ део је шире акције „Дигитална Србија“. На сајту [www.digitalnaskola.rs](http://www.digitalnaskola.rs) школе могу преузети текст позива за учешће у програму „Дигитална школа“, образац за пријаву, а могу пронаћи и друге информације у вези са овим програмом. Рок за пријаву школа је 15. септембар 2010. године.

## ЛОГОПЕДИ У ВРТИЋИМА

Градска власт обезбедила је свим београдским вртићима логопеди, који ће почети са радом од септембра. Поремећаје у говору има између 20 и 40 одсто деце тог узраста, а уколико се проблеми на време не уоче, деца могу имати озбиљне последице, упозоравају стручњаци. Логопеди ће са децом у вртићима радити појединачно и групно, два до три пута недељно. Лечење говорних поремећаја траје од неколико месеци до неколико година. Логопеди упозоравају да је борба за правилан говор посебно важна, јер детету то може да буде не само препрека у комуникацији, већ и у раду. Стручњаци упозоравају да је за излечење веома важно да се родитељи, уколико приметите да њихово дете има проблем у говору, што пре јаве лекару. Обично већ од друге године. Осим што се касније могу јавити озбиљни проблеми у говору, читању и писању, нелечење говорних поремећаја оставља и психолошке последице. Логопед Милица Тадић каже да, када је говорни поремећај упадљив код деце, онда се она осећају несигурно, повлаче се из групе вршњака, а дешава се да постану и агресивни, у зависности од тога какав је њихов темперамент.

# ЦРНА ГОРА: ЦРНОГОРСКИ ЈЕЗИК СТИЖЕ У ШКОЛЕ

Српски национални савет Црне Горе (СНС) позвао је 28. јула председника Филипа Вујановића да нови Закон о изменама и допунама Општег закона о образовању и васпитању, који је усвојен дан раније, врати Скупштини на поновно разматрање. „СНС, као уставни гарант српског националног, језичког и културолошког идентитета, изгласавање закона не прихвата и одбацује га као антиустанован и насилнички акт наметања наставе на црногорском језику професорима, ученицима и студентима српског језичког идентитета”, наведено је у писму Вујановићу које је потписао председник Савета др Момчило Вуксановић.



Изменама закона предвиђено је да се црногорски језик као службени уводи у образовне институције, при чему је опозиција напустила парламент уочи гласања о предложеним изменама. Савет сматра да је неприхватљиво изучавање црногорског језика и књижевности као обавезног предмета за ученике и студенте који се изјасне да им је српски језик матерњи и истиче да закон не помиње српски језик који је у Црној Гори већински, јер га, према попису из 2003. године, званично 63 одсто укупног становништва прихвата као свој матерњи језик. „Због већинске процентуалне заступљености у укупном броју становништва Црне Горе, српски језик не може имати статус мањинског језика или језика мањинског народа и мора имати макар равноправан статус са црногорским језиком”, истакнуто је у писму председнику државе. „Приморавање ученика и студената српског језичког идентитета на обавезно учење црногорског језика представља дискриминацију и гажење основних људских права, насиље над самосећањем и самоопредељењем појединца и народа.”

Председник Либералне партије Андрија Поповић поручио је истог дана да се у образовном систему Црне Горе мора употребљавати црногорски језик. „Парламентарна опозиција мора да схвати да је Црна Гора независна држава у којој је се као у свим бившим југословенским земљама говори својим језиком, иако је јасно да је то углавном исти језик”, казао је Поповић новинарима.

Публициста и професор српског језика и књижевности Будо Симоновић

каже за да је увођење црногорског језика „још једна, најскараднија и по последицама најдалекосежнија, у низу будалаштина и силоватности ове власти која ево двадесет година потура и протура овом народу глупост којој се смеје цео културни свет”. „То су смислили они који доказују да то чине тобож зарад Црне Горе, а, у ствари, из неких својих ситношифарцијских интереса и необјашњиве патолошке мржње према свему чије име почиње са словом С. Они који на све начине покушавају да затру било какве везе са Србијом и српским народом”, рекао је Симоновић. Он додаје да власт хоће да „у својој националистичкој патологији и заслепљености докаже да Црна Гора није била главно извориште Вуковог књижевног српског језика; који би и мртвог Његоша да подуче како је био у великој заблуди; који ће ускоро почети да доказују да је и Марко Миљанов своју етичку библију написао на 'арбанашком'”. „Ова незнавена лакрдија је умотворина оних који фаворизују латиницу у односу на ћирилицу, најсавршенији словни систем на којем нам завиди цео свет, који тај систем сада компликују и додају му два нова словна знака ваљда да би актуелни црногорски министар културе Бранислав Мићуновић могао да уз име напише и свој необични надимак и да би некако васкрснули још десетак добрано заборављених речи, које уз то и нису специфичне само за Црну Гору”, каже Симоновић.

„Зборовање“ у 32 слова

Савези за оштрије образовање већином гласова усвојио је 23. јуна ирамаишку црногорског језика. Таквој одлуци успоришивиле су се линивистикиња Славица Перовић и професорка књижевности Божена Јелушић, које су оцениле да постоје бројни разлози збој којих предложена ирамаишку не треба усвојити.

Нови црногорски иравопис јавности је иредстављен у јулу прошле године, који је урадила ироцлана експертска група – ирофесори Миленко Перовић, Јуодмила Васијева и Јосип Силић. Према иом иравопису нови црногорски језик има 32 слова и иравило „Пиши како иши збориш, чиијај како је наисано”. Нову ирамаишку црногорског језика нису ириваишиле ирофесорице Перовић и Јелушић, јер, како су навеле, „иредложени документи се иривеише ослања на ирамаишке хрваишког језика”.

„Црногорска ирамаишка мора биити одраз иовора Црне Горе, али иредложена ирамаишка иривеише инсистира на архаизацији црногорског језика”, казала је Јелушићева.

## ВЕЛИКА БРИТАНИЈА: НА КОСОВУ ЖИВЕ АЛЖИРЦИ, ДУБРОВНИК ЈЕ ГЛАВНИ ГРАД ХРВАТСКЕ



Флориан Бибер, професор на катедри за политику и међународне односе на британском Универзитету Кент, објавио је на свом интернет-блогу неке од заблуда својих студената који се односе на историју Југославије. Многи мисле да на Косову живе Алжирци, да је Чешка била део Југославије или да је Тито био службеник Османског царства, пренео је Дојче веле.

Када је у питању настанак Југославије, један од британских студената каже да је Југославија успела да опстане толики низ година (па чак и векова) само захваљујући чињеници да још од античког доба није имала ниједног „правог“, великог непријатеља који би могао озбиљније да је угрози.

Други будући британски политолог тврди да је Југославија држава коју је уз употребу силе, за властите потребе створило Османско царство, које је ангажовало „свог службеника Тита“. Он је касније био задужен само за одржавање реда и заиста је, каже, био добар у томе.

Како су испитни рокови одмицали, тако се и период настанка Југославије приближавао 20. веку. Али јављају се нова питања – ко је заправо чинио ту Југославију? Одговор даје још један од Биберових студената – држава Југославија је формирана 1929. од Краљевине Срба, Хрвата и Чеха. По другом цитату из Биберовог блога, анонимни аутор/ка тврди да је „Југославија била састављена од осам република, нешу којима су две покрајине: Косово и „Војводец“. Онима који до сада нису чули за „Војводец“, друга дефиниција ће бити још бизарнија: „Покрајине Југославије чиниле су Србија, Хрватска, Словенија, Yugoveada и друге“.

Занимљиво је чути и да је једна од покрајина била (или је још увек) насељена за ово поднебље прилично егзотичним становницима: „Косово је било 95 процената алжирско“ – тврди један од младих Британаца.

И када се говори о распаду Југославије и конфликтима који су произашли из тога, младе наде британске дипломатије развиле су своје алтернативне теорије. Тако је један од њих изјавио да је на Балкану све кренуло по злу када је Слободан Милошевић покушао да заузме „главни град Хр-

ватске Дубровник“, што му није пошло за руком.

Када је реч о Косову, неки од британских студената су уверени да је оно било независна држава преко 600 година и тек је за време последњег рата пало под српску власт, од које се онда поново ослободило.

Флориан Бибер, одличан познавалац Балкана, каже да, упркос појединим сулудим изјавама, његови студенти нису у општем смислу необразовани, а да њихово незнање ослања на опште стање у британском друштву, које источноевропски регион види само као место порекла занатлија или радника на воћним плантажама, а Балкан као легло криминалаца. Изјава бившег водитеља ВВС-а Терија Вогана, који је, критикујући гласање на Евровизији у корист суседних земаља, рекао да треба поново успоставити зид разграничења са источном Европом, само је одраз игнорантности и незаинтересованости, која је овде општеприсутна, каже Бибер.

Елем, забрињава чињеница што ће изванредан број управо тих незаинтересованих студената и са скромним знањем о балканским приликама једнога дана израсти у самопрозване експерте и дипломате са улогом саветника за решавање конфликта и проблема унутар и између држава бивше Југославије.

Теме до стиудентских виза

Влада у Лондону реорганизује визни систем и планира строжије услове за долазак стиудената из држава које нису чланице ЕУ, да би иречила, иврди се, илегалну имиграцију. Систем је део борбе иривеише рага „на црно“, лажних бракова, захйева за азил и организованој криминали. Бришанија је, како је наведено, хйела да иривуче најиамејније и најбоље, али је дошло до злоупотреба стиудентских иривеише. Још у фебруару је бивша влада увела ошйирија иравила за добијање виза и од иодносилаца захйева из земаља изван ЕУ ирвжило се да боље нећо доишад иоворе енилески, ошежано је добијање хонорарној иосла и иречаван је долазак некавалификованих иррванаца.



## ПОКРЕНУТ САЈТ ЗА ПРИЈАВУ КОРУПЦИЈЕ

Грађани Србије ће на интернет сајту [www.pistaljka.rs](http://www.pistaljka.rs) моћи да пријаве корупцију на свом радном месту и околини, без страха да ће им идентитет бити откривен, саопштио је главни и одговорни уредник портала Владимир Радомировић. Он је казао да ће после пријаве корупције на том сајту, наводе „узбуњивача“ утврђивати истраживачки тим новинара и правника „лиштак“. Радомировић је рекао да је сајту већ у четвртак пристигла прва пријава и да се она односи на корупцију у здравству. Интернет портал [www.pistaljka.rs](http://www.pistaljka.rs) направљен је у оквиру истоименог пројекта за борбу против корупције, који спровode Центар за истраживања миграција, Центар за новинарство, Удружења „Еутопија“ и Медиа Пракса.



Пријавите корупцију без страха

## ШТРАЈКОВАО ДА СИН НЕ БИ ОПЕТОВАО!

Милован Зеца зване Ђилас из Оцака започео је штрајк глађу испред зграде општине захтевајући да његов син пред комисијом полаже предмете из којих је добио јединице, због чега је упућен да понавља други разред Техничке школе. Зеца сматра да је његов син Лазар, који похађа смер за заштиту животне средине, неправедно добио слабе оцене из математике, органске хемије и испитивања тла, воде и ваздуха.



Вршилац дужности директора Техничке школе у Оцацима Петар Фегер каже да је директор школе Чедомир Константиновић одобрио да син Милована Зеца пред комисијом полаже само испитивање тла, воде и ваздуха. „Испит је обављен 1. јула, а трајао је више од 50 минута. Ученику је омогућено да прави концепт, али ни на једно од три питања није дао задовољавајући одговор, па му је потврђена јединица. Не постоји независна комисија, какву у својој жалби захтева родитељ ученика, него само стручна комисија, која у свом саставу од три члана има најмање два стручњака, по нормативу потребне стручне спреме. У комисија која је испитивала ученика сва три члана су била стручна. После испита родитељ је добио решење у којем се истиче да је оцена из предмета коначна, и да на њу више нема жалбе“ – рекао је Фегер.

Међутим, општински просветни инспектор у Оцацима Стојадин Јовановић је утврдио да решење које је школа упутила Миловану Зеци ипак има недостатака. „У решењу пише да је жалба родитеља усвојена, али није у целости него делимично, јер је родитељ тражио да се полагање испита његовом сину омогући из сва три предмета, а не само из једног. Због тога је родитељу саветовано да напише нову жалбу, у којој ће захтевати да се испит пред комисијом обезбеди и за остала два предмета из којих његов син има јединице. Истовремено је с новим директором школе Петром Фегером договорено да се пружи шанса ученику да пред комисијом поправи јединице из та два предмета. Родитељу је речено да не може захтевати да у комисији буду професори из других школа и других средина.

## НА ПОПРАВНОМ 500 СРЕДЊОШКОЛАЦА

У средњим школама у Новом Саду на поправни испит је пало око 500 ученика, а највише њих „кубури“ са математиком. Као и пре 30 година, тако и данас, највише њих пада из математике, српског језика и стручних предмета, који су опет, најчешће везани за математику и физику. Процена је да је број ђака на поправном на нивоу из претходних година, можда чак и мало мањи. То може да се тумачи из два угла: или је критеријум блажи или су ученици савеснији.

Сваке године 80 до 90 одсто ученика положи поправне испите, за што су махом заслужни приватни часови, који умеју „папрено“ да коштају. Поједини професори, који годинама спремају ђаке, наплаћују и по 10 до 12 евра по часу, али гарантују пролаз. „Имам неколико ученика које спремам два до три пута недељно за поправни из математике. Некима не треба више од десетак часова, али неки ће морати да раде цео август, што би могло да их кошта и 200 до 250 евра, али могу да се похвалим да је више од 90 одсто оних са којима сам досад радио без проблема поправило оцену“ – каже професор математике који је желео да остане анониман.

Једитинија варијанта су студенти, који наплаћују од пет евра по часу па навише, а има и оних који наплате половину новца, а другу половину узму ако припреме уроде плодом. Све у свему, просечни трошкови приватне наставе су између 100 и 300 евра.

## ОСВОЈИЛИ ЧЕТИРИ МЕДАЉЕ

Студенти Математичког факултета Универзитета у Београду освојили су четири сребрне медаље на међународном такмичењу из математике у Бугарској, саопштио је тај факултет. Награде су освојили студенти Марија Јелић, Маријана Смаилагић, Игор Уљаревић и Раца Тодосијевић. Студенте је за такмичење припремао професор Ђорђе Дугосија. Међународно такмичење из математике за универзитетске студенте „ИМЦ 2010“ одржано је у бугарском граду Благоевграду.



## ЗБОГ ПРЕВОЗА ОДУСТАЈУ ОД ШКОЛОВАЊА

Ученицима и студентима у кулској општини који путују до школа и факултета биће регресирана петина цене месечне аутобуске карте, али многи родитељи изјављују да ни у ову властимасти неће моћи да школују децу. Због тога је Општински одбор Јединствене Србије у Кули затражио да општинска власт, у договору с Аутотранспортним предузећем „Кулатранс“, омогући бесплатан превоз за све ученике и студенте. Инжењер Франц Ковач из Сивца, који је упућен на биро рада јер је Фабрика кожа „Етерна“ у Кули овог месеца отишла у стечај, каже да неће моћи да купи месечну аутобуску карту за свог сина који у септембру треба да крене у други разред Средње техничке школе у Кули. Ковач, који четири године није добио плату, већ је раније због тешког материјалног стања морао из средње школе да испише старијег сина.

Председник општине Кула Светозар Буквић потписао је с покрајинским секретаром за образовање Золтаном Јегешом уговор, према којем ће за регресирање трошкова превоза ученика и студената из кулске општине у првом полугодшту нове школске године бити додељено милион и по динара. „Општина Кула ће од новца добијеног из покрајинског буџета финансирати 20 одсто трошкова превоза ученика и студената, а 40 одсто субвенција очекујемо од аутопревозника. Поред тога, обезбедили смо бесплатан превоз до школа за треће и свако наредно дете, за децу самохраних родитеља и за ученике чији родитељи примају социјалну Помоћ“ – каже Буквић.

У кулској општини више од 150 студената конкурише за регресирани превоз до виших школа и факултета. Реч је о студентима који свакодневно или два-три пута недељно путују на предавања или испите до Сомбора, Новог Сада, Суботице, па чак и до Београда. „То говори да све мање родитеља има могућности да плаћа приватне станове студентима. Многе фирме у општини су пропале, а самим тим укинута су и стипендије деци која студирају“ – кажу у Одељењу за друштвене делатности општинске управе у Кули.

## НЕМА ОДЛАГАЊА ПОЛАСКА У ШКОЛУ

Ове године око 80.000 ђака првака  
(Наставак са стр. 1)

Основне школе имају обавезу да све до почетка школске године, до 1. септембра, уписују децу у први разред, иако је званичан рок за упис првака завршен 31. маја, а одлагање школе, уз потврду, више неће бити могуће. „Србија жели што већи обухват деце која иду у школу, али подаци говоре да око пет одсто деце не упише први разред, а касније од оних који су уписани, њих шест до седам процената „отпадне“, јер не заврши основну школу“, рекао је помоћник министра просвете за предшколско и основно образовање Желимир Попов.

Према закону, сва деца рођена од 1. марта 2003. до 1. марта 2004. године, морају да се упишу у школу, односно то су малишани који ће 1. септембра, имати 6,5 до 7,5 година. Одредба о поласку деце у школу са 6,5 година важи још од 2003. године, подсетио је Попов, сматрајући да је погрешно протумачен закон према коме је створено уверење да се може одложити упис деце у први разред.

Такво одлагање није могуће, рекао је он додајући да не важе потврде о неспремности детета за школу које издају психолози, јер, како је рекао, немају основу у закону. Потврде у ствари треба само да послуже учитељима како би боље упознали дете које ће учити. Попов је подсетио и да деца млађа од 6,5 година, могу бити уписана у школу, али само ако то психолог, односно школска комисија потврди и навео да је могућ и упис у специјалне школе за децу са посебним потребама, уз мишљење лекара, педијатра и дозволу, односно пристанак родитеља.

За упис деце у школу потребан је извод из матичне књиге рођених, уверење о пребивалишту, лекарско уверење и уверење да је дете завршило обавезни предшколски припремни програм. Закон предвиђа прекршајну казну за родитеље који не упишу дете у основну школу и то од 5.000 до 25.000 динара.

## PLATE NAJVEĆE U LAZAREVCU, NAJNIŽE U VLADIČINOM HANU

**• Zaposleni u proizvodnji TV i komunikacione opreme, odevnih predmeta, prerade drveta i plute primili manje od minimalca • Kriza prošla na papiru, ostala u tanjiru • Vratilo se plaćanje na odloženo**

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u junu 2010. godine, iznosi 47486 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u maju 2010. godine, nominalno je veća za 2,2%, a realno je veća za 2,2%. Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u junu 2010. godine, iznosi 34161 dinara odnosno 322 evra. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u maju 2010. godine, nominalno je veća za 2,1%, a realno je veća za 2,1%.

Najveće zarade primili su radnici u Lazarevcu, i to u proseku 51.185 dinara neto, a najmanje u Vladičinom Hanu gde je prosečan radnički ček bio 16.616 dinara. Lazarevčani tradicionalno primaju plate veće od prosečnih, a ključni razlog ekonomisti vide u rudnicima gde je zaposlen veliki deo tamošnjeg stanovništva. Objašnjenje je da je prirodna renta izvor visokog dohotka: „Tamo se proizvodi velika količina uglja i vrlo je visoka zaposlenost. To automatski znači da su oni izborno aktivniji zbog čega je i politička moć u ovoj opštini prilično visoka“ zaključuju ekonomisti.

Objašnjenje za najniže plate koje primaju radnici u Vladičinom Hanu je deprimirajuće: „Tamo nema proizvodnje, nema čak ni mladih ljudi koji bi mogli da rade. Ostaje dohodak od poljoprivrede, a od toga se nikada u Srbiji nije mo-

glo dobro živeti“ – tvrde ekonomisti.

Opštine sa najvišim platama, pored Lazarevca, jesu Novi Beograd gde zaposleni u proseku primaju 51.027 dinara, a nešto manje u Smederevu - 49.713 dinara. Opština Lajkovac visoko je rangirana budući da radnici primaju u proseku zaradu od 49.318 dinara. Sledi beogradska opština Stari grad gde je prosečna plata 44.989 dinara.

Među opštinama sa najnižim platama, osim Vladičinog Hana, jesu i Kuršumljara gde za mesec dana radnici zarade u proseku 16.892 dinara, a nešto više, tačnije 17.624 dinara, u Gadžinom Hanu. Platu ispod 200 evra primaju i radnici u Žagubici sa prosekom od 19.340 dinara. Skoro identična situacija je u Despotovcu gde zaposleni imaju platu od 19.383 dinara mesečno.

Najveće plate po sektorima ostvarili su zaposleni u proizvodnji duvanskih proizvoda - 88.176 dinara, slede ih zaposleni u finansijskom posredovanju sa 77.217 dinara i zaposleni u vazdušnom saobraćaju sa 69.912 dinara za isti mesec. Drugu stranu medalje čine zaposleni u proizvodnji TV i komunikacione opreme sa svega 12.536 dinara. Nešto plaćeniji su bili radnici u proizvodnji odevnih predmeta sa 15.437 dinara, a ispod 200 evra su bili i zaposleni u preradi drveta i plute sa 16.044 dinara. Svi oni su primili nešto manje i od zakonom garantovanog minimalca.

	Prosečne zarade				Prosečne zarade bez poreza i doprinosa	
	RSD		Nominalni indeksi		RSD	
	Jun 2010		VI 2010 V 2010	VI 2010 V 2010	Jun 2010	
	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda
Republika Srbija	47486	45033	102,2	102,5	34161	32505
Centralna Srbija	48129	45490	102,5	103,2	34637	32861
AP Vojvodina	45777	43829	101,5	100,6	32896	31566
Grad Beograd	58928	58648	101,1	101,4	42296	42203
Grad Novi Sad	54540	54320	105,8	104,3	39178	39086
Grad Niš	40963	34787	103,2	105,5	29458	25145
Grad Kragujevac	45051	40906	105,6	103,9	32423	29542

### Period jun 2010. - jun 2009.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u junu 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u junu 2009. godine, nominalno je veća za 7,3%, a realno je veća za 3,5%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u junu 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u junu 2009. godine, nominalno je veća za 7,5%, a realno je veća za 3,7%.

### Period januar/jun 2010. - januar/jun 2009.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - jun 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar - jun 2009. godine, nominalno je veća za 6,5%, a realno je veća za 2,3%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - jun 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar - jun 2009. godine, nominalno je veća za 6,8%, a realno je veća za 2,6%.

### INFLACIJA 4,2%

Inflacija merena Indeksom potrošačkih cena												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Godišnja stopa												
2009	10,0	10,7	9,4	8,8	9,1	8,3	8,5	8,0	7,3	5,2	5,9	6,6
2010	4,8	3,9	4,7	4,3	3,7	4,2						
Mesečna stopa												
2009	2,1	1,2	0,4	0,9	2,1	0,0	-0,9	-0,1	0,3	-0,2	0,8	-0,2
2010	0,5	0,3	1,2	0,6	1,5	0,4						

Indeks potrošačkih cena se definiše kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju. Cene ovih proizvoda i usluga u junu 2010. godine u odnosu na maj 2010. godine u proseku su više za 0,4%. Potrošačke cene u junu 2010. godine, u odnosu na isti mesec 2009. godine povećane su za 4,2%. Potrošačke cene u junu 2010. godine u odnosu na decembar 2009. godine su povećane za 4,5%. Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje u junu 2010. godine, u odnosu na prethodni mesec, najveći rast cena zabeležen je u grupama Obrazovanje (5,6%), Stan, voda, električna energija, gas i druga goriva (0,8%), Zdravstvo (0,7%), Nameštaj, pokućstvo i tekuće održavanje i Transport (za po 0,5%) Alkoholna pića i duvan i Odeća i obuća (za po 0,4%).

Cene ostalih proizvoda i usluga nisu se bitnije menjale.

### NAJVEĆI DEO PRIMANJA ODLAZI NA HRANU

Kad prosečan građanin Srbije ukrsti statističke podatke, vidi da je, recimo, u prvom tromesečju ekonomski rast iznosio 0,6 odsto, da je prosečna plata realno veća za 3,7 odsto nego lane, dok je industrijska proizvodnja skočila za sedam odsto, a izvoz porastao za petinu u odnosu na isti period prošle godine. A šta vidi kad uđe u prodavnicu? - sve manje namirnica i tehničke robe može da nabavi za prosečnu platu: tek nešto više od 86 kilograma junećeg buta ili šesnaestak kilograma goveđe pršute, dva litra luksuznog stranog konjaka ili 682 limenke piva, dvadesetak pari jeftinijih ženskih cipela ili četiri para skupljih ili jedan prosečan LCD televizor ili četiri prevaziđena sa katodnom cevi, dva jeftinija frižidera ili dve klime prosečnog kvaliteta... i to ako je zaradu ostvario u Beogradu. Ostalim građanima Srbije je kupovna moć srazmerno manja, odnosno ukoliko u jednačinu ubacimo i prosečnu potrošačku korpu, koja je prema poslednjim podacima Ministarstva trgovine, u maju vredela 37.843,57 dinara, uviđa se da su, osim Beograđana, jedino Novosađani, Pančevci i Zrenjaninci mogli da je popune. U svim drugim gradovima, plata je manja od potrošačke korpe.

Elem, najveći deo kućnog budžeta odlazi na hranu, piće i račune, a promaja u novčaniku sprečava obnavljanje garderobe, bele tehnike, nameštaja... Stoga i ne čudi što se, prema poslednjim podacima, gotovo 20% računa u prodavnicama izmiri čekovima. Plaćanje na odloženo vratilo se na velika vrata. Većina trgovaca sada dopušta da se računi izmire za 90 dana, a u vreme praznika taj rok produže i na 120 dana, što znači da novac potrošača čekaju duže nego dobavljači njihov. Koriste se i kreditne kartice, naročito kada na računu para više nema, pa željno

očekivana zarada legne tek toliko da pokrije dozvoljeni minus.

Međutim, svako od nas, pa makar on bio i statističar, gleda samo ono što ga interesuje. To je mali broj proizvoda u odnosu na sve ono što ulazi u potrošačku korpu. Pri tom ne pričamo o uslugama i proizvodima koji se ne kupuju u prodavnici, koje potrošač obično ne vidi. Dakle, svako ima neku svoju potrošačku korpu i gleda svoju muku. Ipak na zvaničnu statistiku Ministarstva trgovine svakog meseca reaguju brojne organizacije za zaštitu kupaca. Tako npr. iz Nacionalne organizacije potrošača Srbije mesecima poručuju da su takvu korpu krojili nutricionisti, a ne ekonomisti i da je umesto zvaničnih nešto manje od 38.000 dinara, prosečnoj četvoročlanoj porodici za preživljavanje potreban dvostruko veći iznos.

**Учешће трошка за храну у потрошачкој корпи**



## ЗАПОСЛЕНИ ЗА ЧИЈИМ РАДОМ ЈЕ ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

**ПИТАЊЕ:** На основу којих критеријума се утврђује листа запослених за чијим је радом престала потреба?

**ОДГОВОР:** Закон о раду у члану 155. став 1. тачка 4) као обавезни елемент програма решавања вишка запослених утврђује критеријуме за утврђивање вишка запослених, али те критеријуме не дефинише. Исти закон у члану 157. утврђује шта не сме бити утврђено као критеријум за утврђивање вишка запослених. То су: одсуствовање запосленог са рада услед привремене спречености за рад, трудноће, породилског одсуства, неге детета и посебне неге детета.

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, у члану 33, утврђује критеријуме које је школа обавезна да примени ако жели да на законит начин утврди запосленог за чијим је радом престала потреба, односно који је остао нераспоређен.

Утврђивање критеријума има за циљ онемогућавање самовоље. Али, најжалост, увођењем критеријума онако како је то учињено у Посебном колективном уговору за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, самовољи је само отежан, али не и затворен пут.

Самовоља је искључена у случајевима доделе бодова по основу критеријума као што су: рад остварен у радном односу, и број деце на школовању, пошто се то може учинити једноставним математичким операцијама на основу лако утврдивих чињеница.

Самовоља није искључена приликом доделе бодова по основу образовања, резултата рада, имовног и здравственог стања, зато што поменути акт није утврђен фиксни број бодова за сваки од тих критеријума, него директор одлучује да ли ће запосленом по основу, на пример, високог образовања, признати 15, 16, 17, 18, 19 или 20 бодова.

Пошто ПКУ садржи наведени пропуст прецизирање критеријума за утврђивање запослених за чијим је радом престала потреба треба извршити Колективним уговором код послодавца или Правилником о раду. Међутим, сматрамо да увођење допунских критеријума, поред критеријума из ПКУ, није дозвољено. Колективни уговор код послодавца може, наравно, садржати одредбе које су повољније од посебног колективног уговора. Али, те одредбе морају бити повољније за све запослене који су у истој правној ситуацији, а то је у овом случају утврђивање запосленог за чијим је радом престала потреба. Допунски критеријуми били би повољнији за неке запослене у тој правној ситуацији, а за неке запослене у истој правној ситуацији били неповољнији, што не би било законито.

**ПИТАЊЕ:** Како се поступа у ситуацији ако је у претходној години било 4,5 норми за наставнике и 5 наставника, од чега је један запослени био на пола норме, а сада има свега 4 норме?

**ОДГОВОР:** Сваке године се наставном особљу утврђује статус у погледу рада с пуним или непуним радним временом и то се односи на све наставнике који су у радном односу на неодређено време. То значи да ће се у ситуацији у којој уместо 4,5 норми има 4 норме спровести поступак утврђивања запосленог за чијим је радом престала потреба у којем учествује свих 5 наставника. Од њих један остаје без часова. Могло би се поставити питање зашто се часови сразмерно не поделе, тако да 5 наставника имају по 80% радног времена. Сматрам, међутим, да то не би било законито, и то из следећег разлога. Такво решење свакако да би прихватио наставник који је био на пола норме. Али, оно је свакако неповољно за наставнике који су имали целу норму. Зато нема разлога да се норма смањује оним наставницима који буду заузели прва 4 места на ранг листи.

**ПИТАЊЕ:** Како ће се поставити комисија у случају представника синдиката на „средњем“ нивоу, ако је такав начин организовања у супротности са територијалном организацијом државе?

**ОДГОВОР:** Организација синдиката по нивоима (од основне организације до републичког нивоа) не мора бити у складу са територијалном организацијом Републике.

Само језичким тумачењем одредбе Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика могло би се закључити да заштиту уживају само синдикални представници на нивоу општине/града (локални ниво), на покрајинском и на републичком нивоу. Међутим, сматрам да би се системским и циљним тумачењем могло доћи до закључка да заштиту уживају и представници синдиката на регионалном нивоу, ако је регионални ниво установљен општим актом синдиката (уосталом, и Посебан колективни уговор упуњује на општи акт у наведеној одредби). Наиме, циљ одредбе Посебног колективног уговора несумњиво јесте заштита представника синдикалне организације који су изабрани/именовани у органе синдиката на нивоу вишем од нивоа организације синдиката у установи. Ако, дакле, заштиту ужива представник синдиката на нивоу општине/града, зашто онда не би уживао заштиту и представник синдиката на регионалном нивоу, који је, јамачно, виши од нивоа општине/града?

**ПИТАЊЕ:** Постоје ли у установи запослени који су заштићени од стицања статуса запосленог за чијим је радом престала потреба?

**ОДГОВОР:** Раније је преовладало мишљење да ниједан запослени у установи није заштићен од стицања својства запосленог за чијим је радом престала потреба. Такво мишљење, ипак, може бити доведено у питање, нарочито када је у питању заштита представника запослених у установи (представника запослених у органу управљања и у синдикату).

Сматрам да је сада потпуно јасно да представници запослених у установи не могу бити проглашени запосленима за чијим је радом престала потреба, пошто то јасно произлази из одредбе члана 59. став 1. Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 50/08, 104/08. и 8/09).

На крају, да би се избегла било каква недоумица и њене последице, најбоље је да се у колективном уговору код послодавца или правилнику о раду утврди да представници запослених (чланови школског одбора и представници синдиката) не могу бити проглашени запосленима за чијим је радом престала потреба. Ако се тако учини, они се неће ни наћи на ранг листи, односно, на њих се неће ни примењивати критеријуми за утврђивање запослених за чијим је радом престала потреба. У том смислу се изјаснио и Уставни суд Србије (IY 412/2004 од 13. 04. 2006). Таква заштита може се предвидети и за друга лица – самохране родитеље, запослене с великим бројем година рада оствареног у радном односу, итд.

**ПИТАЊЕ:** Да ли се Колективним уговором код послодавца/Правилником о раду може проширити круг тзв. заштићених радника?

**ОДГОВОР:** Одлука Уставног суда IY 412/2004 потврђује став да се Колективним уговором код послодавца/Правилником о раду може проширити круг лица и обим заштите представника запослених. Цитирамо: „Законом о раду прописана радноправна заштита синдикалних представника, за време обављања и годину дана по престанку функције, има значење одређивања минимума радноправне заштите представника запослених, тако да се она не може умањивати, али се колективним уговором може предвидети у већем обиму.“ (Решење Уставног суда Републике Србије IY-412/2004 од 13. априла 2006).

**ПИТАЊЕ:** Да ли је примена критеријума за утврђивање запослених за чијим је радом престала потреба обавезна без обзира на број запослених за чијим радом престаје потреба у школи?

**ОДГОВОР:** За доношење законите одлуке којом се утврђује запослени за чијим је радом престала потреба, неопходна је примена критеријума и поступка утврђених у чл. 33 – 35. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

При томе, поменути колективни уговор примену критеријума не везује за одређен број запослених за чијим радом престаје потреба – за њихову примену је без значаја да ли престаје потреба за једним или више извршилаца. Због уређености ове материје колективним уговором на повољнији начин, не долази у обзир примена чл. 153 – 156. Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр. 24/05 и 61/05) у делу који утврђивање критеријума везује за одређен број запослених за чијим радом ће престати потреба.

**ПИТАЊЕ:** Непрекидно радим 30 година у једној урбаној школи у Београду из које сам због смањеног броја деце преузимањем прешао у једну земуунску школу, пре више месеци на неодређено радно време, уз све прописане процедуре са личним досијеом и између осталог и бројним потврдама да нисам кажњаван, под истрагом... Директор школе 15. овог месеца ме обавештава да је добио допис из МУП-а да сам пре тридесетак година кажњен због учествовања у тучи и да по новом закону мора да ми ручи отказ. Тренутно сам на боловању због повреде на раду. Све досадашње потврде да нисам осуђиван су званично тражене од школа у којим сам радио укључујући и матичну школу из које сам дошао преузимањем јер ми је та казна одавно избрисана из евиденције о кажњавању...

**ОДГОВОР:** Један од услова за пријем у радни однос предвиђен Законом о основама система образовања и васпитања је да лице није осуђивано правноснажним пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвњење, за кривично дело примање мита или давање мита, за кривично дело из групе кривичних дела против полне слободе, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање.

### PIVO KAO REGRES

Češka pivara „Prazdroj“ iz Plzena svojim zaposlenima koji idu na godišnji odmor poklanja 48 flaša piva, a taj regres u naturi zapisan je i u kolektivnom ugovoru. Po kolektivnom ugovoru, zaposleni u pivari i tokom godine imaju pravo na bonove za pivo u vrednosti od 100 evra, a iako se svetska kriza osetila i u potrošnji piva, sindikati i poslodavac sada su ugovorili i dodatni „pivski regres“. Svako od zaposlenih pri odlasku na godišnji odmor dobija 48 flaša piva Radegast premium, jer pivara u sastavu „Prazdroja“ gde se to pivo proizvodi ove godine slavi 40. godišnjicu postojanja. „Veoma nam je drago što poslodavac ispunjava dogovore postignute tokom pregovora o kolektivnom ugovoru. Zaposleni su prihvatili taj poklon sa zadovoljstvom i sigurno će im prijati u danima odmora“, rekao je predsednik sindikata plzenskog „Prazdroja“ Bohumir Matas.



### ČISTAČ PREGAZIO DVOJE SPAVAČA NA PLAŽI

Imigrantkinja iz Rumunije 23. jula je nastradala, a njen suprug je zadobio teške povrede kada je mašina za čišćenje peska prešla preko njih dok su spavali na plaži blizu Atine, saopštila je grčka policija. „Vozač je mislio da je u pitanju odeća ostavljena na plaži i pregazio ih“, izjavio je policijski zvaničnik, dodajući da je vozač uhapšen zbog ubistva iz nehata. Suprug 30-godišnje Rumunke je u kritičnom stanju, a policija je navela da je par mesec dana spavao na obali u predgrađu grčke prestonice. Mnogi imigranti koji ne mogu da nađu smeštaj u Grčkoj spavaju na plažama tokom leta, naveo je policijski zvaničnik.

### ČIRLIDERSICE (NI)SU SPORTISTI

Sud u američkoj državi Konektikat odlučio je da se čirliersice, koje tokom utakmica igrom zabavljaju gledaoce, ne mogu smatrati sportistkinjama. Sudska presuda doneta je nakon tužbe ženskog odbojkaškog tima Kvinipijak univerziteta, koji je smatrao da je oštećen odlukom univerzitetskih vlasti da im uskrati budžetska sredstva i da ih dodeli – čirliersicama. Na ovu sudsku odluku žestoko su reagovale čirliersice širom Amerike, zahtevajući prava kakva imaju i sportisti. „Čirliersice su sportisti, šta god o tome neko mislio. Čim smo se našle na stranicama sportske mreže ESPN, to nešto govori“, rekla je jedna od čirliersica Kajla Mek Kol. Ona je precizirala da je njihov posao veoma težak, a ponekad i opasan. „Ljudi misle da smo mi samo gomila devojaka koja skače i navija, a istina je da mi moramo da budemo potpuno spremne, i fizički i psihički“, istakla je još jedna od čirliersica Mekenzi Bel.



### TRAMPOM OD STAROG MOBILNOG DO PORŠEA

Jedan 17-godišnji Amerikanac danas je vlasnik automobila marke „porše“ nakon desetaka zamena i trampica započetih „ulaganjem“ mobilnog telefona. U želji da se oslobodi starog mobilnog telefona kojim se nije ni služio, mladi Stiven Ortiz odlučio je da ga iznese na internet sajt za zamenu i trampu Craigslist. Uspeo je da ga zameni za potpuno nov telefon boljih mogućnosti, koji je potom trampio za multimedijalni plejer ajpod tač (iPod touch). Sledećom zamenom došao je do bicikla „mauntin bike“, koji je zamenio za Mekintošov laptop MacBookPro. Usledile je trampa za vozilo „golf“, potom za još jedan „mauntin bike“ i onda za jedan profesionalni bicikl. Mladić je u međuvremenu napunio 16 godina i stekao pravo na vozačku dozvolu, nakon čega na jednom sajtu uspeva da dođe do vozila „ford bronko“, koji je na kraju trampio za automobil „porše bokster“. Stiven Ortiz, koji danas ima 17 godina, obavio je za oko godinu dana ukupno 14 transakcija. Međutim, kako prenose lokalni mediji, ne želi da se zaustavi na „poršeu“ i namerava da ga zameni za „kadilak“.

### RAD NA RAČUNARU RAZVIJA ŽELJU ZA SLATKIM

Istraživanje je pokazalo da zurenje u kompjuterski ekran podstiče apetit za slatkim. Pretpostavlja se da mentalni stres zbog rada na kompjuteru podstiče promene u nivou šećera i hormona koji zbunjuju mozak šaljući signale kao da smo potrošili puno kalorija koje sad treba nadoknaditi. Isto delovanje ima i gledanje TV-a i kompjuterske igrice, objavljeno je na Međunarodnom kongresu o gojaznosti u Stokholmu. Naučnik Jean-Philippe Chaput sa Univerzitet u Kopenhage-nu savetuje onima koji rade u kancelariji da, ukoliko žele sa smršaju, češće odu na pauzu udaljujući se od ekrana i da pokušaju da kucaju stojeći.

Testirajući dve grupe studentkinja - jednu koja je radila za kompjuterom i jednu koja se odmarala 45 minuta - uočio je da su one koje su radile za kompjuterom pojele daleko više hrane kada im je ponuđena. One su pojele dodatnih 230 kalorija, a posebno su birale masnu i hranu koja je sadržala čokoladu. Eksperiment je pokazao da je devojkama koje su radile za kompjuterom došlo do promene nivoa hormona gladi što je rezultiralo požudom za hranom.

Za razliku od toga fizički rad ne unosi takvu zbrku u nivo šećera i hormona zbog čega smo manje skloni da se prejedamo nakon toga. Dr. Chaput zato preporučuje da se svi koji rade za kompjuterom obavezno uključe u neki vid fizičke aktivnosti koja će im pomoći u boljoj kontroli apetita, unosa i potrošnje kalorija.

### PRONAĐEN DRVENI STOUNHENDŽ

Arheolozi su pronašli drvenu verziju Stounhendža na istoj lokaciji, objavio je 22. jula lider projekta Vins Gefni. Upotrebom virtualne tehnologije, arheolozi su pronašli kružni jarak na udaljenosti manjoj od kilometra od čuvenog kamenog kruga, za koji se smatra da datira iz neolitskog perioda. „Otkriće je izvanredno. U potpunosti će da promeni način na koji mislimo o pejzažu oko Stounhendža“, rekao je Gefni, profesor arheologije na Univerzitetu u Birmingemu.

Drveni Stounhendž je jarak u čijoj su unutrašnjosti rupe široke oko metar, u kojima je moguće da su stajali drveni stubovi. Prečnik mu je 25 metara, što je samo za pet metara manje od kamenog Stounhendža. Arheološki tim veruje da je drveni Stounhendž izgrađen u isto vreme kada i kameni, te da će na lokaciji biti pronađeni novi ostaci.



### KOKA STARIJA OD JAJETA!

Britanski istraživači smatraju kako su na pragu revolucionarnog otkrića, rešenja stare zagonetke o tome šta je starije, kokoška ili jaje? Odgovor je - kokoška. Iako jedan od vodećih u timu, Colin Freeman, smatra kako ljuska jajeta seže iz vremena i pre dinosaurus, njegov je tim došao do zaključka da, kada se radi o dilemi između jaja i kokoške, odgovor ide u korist pernate domaće životinje.

Freeman je sa svojim timom, u kome su bili i istraživači sa Univerziteta u Warwicku, proučavao protein ovcledidin-17 koji sadrži ljuska jajeta, a koji su otkrili i u kokošjim jajnicima. Pomoću britanskog superkompjutera Hectora uspeji su da simuliraju proces biomineralizacije i otkrili kako je jedna od mogućih svrha tog proteina da ubrza stvaranje ljuske u kokoški, tako da je jaje za 24 sata spremno za polaganje. Takođe su ustanovili kako jaje ne može da nastane bez proteina ovcledidina-17 iz kokošjih jajnika, a to znači da je kokoška ipak morala biti prva.

Na kraju i sam Freeman kaže kako verovatno nisu otkrili odgovor na večnu dilemu, ali da su barem približe shvatili kako nastaje jaje, odnosno njegova ljuska, kao i da se ta saznanja mogu primeniti i na drugim poljima, poput medicine.